

V l á d n í n á v r h

ZÁKON

ze dne ... 2020,

**kterým se mění zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich,
ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony**

Parlament se usnesl na tomto zákoně České republiky:

ČÁST PRVNÍ

Změna zákona o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich

Čl. I

Zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, ve znění zákona č. 173/2018 Sb., zákona č. 285/2018 Sb. a zákona č. 277/2019 Sb., se mění takto:

1. V § 32 odst. 2 se na konci textu písmene b) doplňují slova „; je-li prvním úkonem v řízení vydání příkazu, přerušuje se běh promlčecí doby jeho doručením“.
2. V § 32 odstavec 3 zní:

„(3) Odpovědnost za přestupek zaniká nejpozději 3 roky od jeho spáchání; jde-li o přestupek, za který zákon stanoví sazbu pokuty, jejíž horní hranice je alespoň 100 000 Kč, odpovědnost za přestupek zaniká nejpozději 5 let od jeho spáchání. Do této doby se nezapočítává doba, po kterou trvala některá ze skutečností podle odstavce 1.“.
3. V § 38 písm. e) se slova „je-li tato znakem skutkové podstaty přestupku,“ zrušují.
4. V § 52 se za odstavec 5 vkládá nový odstavec 6, který zní:

„(6) Je-li to s ohledem na povahu uloženého omezujícího opatření možné, jeho dodržování kontrolují též orgán Policie České republiky, v jehož územním obvodu má omezující opatření účinky, a obecní policie, která vykonává působnost ve správním obvodu obce, v němž má omezující opatření účinky. Správní orgán, který omezující opatření uložil, a správní orgán stejného druhu, v jehož správním obvodu má omezující opatření účinky, informují o uloženém omezujícím opatření orgán Policie České republiky a obecní policii.“.

Dosavadní odstavec 6 se označuje jako odstavec 7.
5. V § 52 se na konci odstavce 7 doplňuje věta „Náklady spojené s účastí pachatele v programu pro zvládnutí agrese nebo násilného chování je pachatel povinen uhradit poskytovateli tohoto programu, není-li tento program poskytován bezplatně.“.
6. V § 60 odst. 2 se vkládá nové písmeno a), které zní:

„a) proti pořádku ve státní správě spáchaných porušením povinnosti stanovené v nařízení obce nebo kraje,“.

Dosavadní písmena a) až d) se označují jako písmena b) až e).

7. V § 61 odst. 1 větě druhé se za slovo „správě“ vkládají slova „spáchané porušením povinnosti stanovené v nařízení obce nebo kraje“.
8. V § 64 odst. 1 písm. b) se slova „§ 4 odst. 4 nebo 5“ nahrazují slovy „§ 4 odst. 4 nebo § 4 odst. 5 písm. c), anebo osoby uvedené v § 4 odst. 5 písm. a) a b)“.
9. V § 71 se za slovo „souhlas“ vkládají slova „, jakož i v řízení, které lze zahájit nebo v již zahájeném řízení pokračovat bez takového souhlasu“ a slova „potřebných ke zpětvzetí souhlasu“ se zrušují.
10. Za § 72 se vkládají nové § 72a a 72b, které včetně nadpisů znějí:

„§ 72a

Ochrana osob vystupujících v řízení o přestupku

(1) Správní orgán vyloučí z nahlížení do spisu údaje o místě trvalého pobytu, popřípadě bydlišti, doručovací adrese, místě výkonu zaměstnání, povolání nebo podnikání osob vystupujících v řízení o přestupku na jejich žádost, vyžaduje-li to ochrana jejich soukromí nebo bezpečnosti. O žádosti podle věty první rozhodne správní orgán usnesením.

(2) Údaje podle odstavce 1 jsou vyloučeny z nahlížení do spisu, pokud byl přístup k těmto údajům omezen v předcházejícím trestním řízení o totožném skutku, je-li tato skutečnost správnímu orgánu známa. O vyloučení z nahlížení do spisu se učiní záznam do spisu.

§ 72b

Nepřípustné zastoupení

Správní orgán usnesením rozhodne o tom, že nepřipustí zastoupení na základě plné moci, pokud zmocněnec vystupuje v řízení o přestupcích v různých věcech opětovně, nejde-li o advokáta nebo jinou osobu poskytující právní služby soustavně a za úplatu podle jiného zákona.“.

11. V § 74 odst. 1 písm. b) se slova „z nedbalosti“ zrušují.
12. V § 74 odst. 1 se na konci textu písmene d) doplňují slova „spáchaný porušením povinnosti stanovené v nařízení obce nebo kraje“.
13. V § 74 odst. 1 se na konci textu písmene f) doplňují slova „, nejde-li o přestupek provozovatele vozidla podle § 125f“.
14. V § 74 odst. 1 se písmeno g) zrušuje.
Dosavadní písmena h) a i) se označují jako písmena g) a h).
15. V § 75 větě první se slova „Orgán policie nebo jiný správní orgán“ nahrazují slovy „Orgán veřejné moci“ a ve větě druhé se slova „orgán policie nebo jiný správní orgán“ nahrazují slovy „orgán veřejné moci“.
16. V § 75 se dosavadní text označuje jako odstavec 1 a doplňují se odstavce 2 až 4, které znějí:

„(2) Na žádost příslušného správního orgánu mu orgán veřejné moci bez zbytečného odkladu poskytne informace potřebné k prověřování oznámení o přestupku, k projednání přestupku a k výkonu rozhodnutí.

(3) Na žádost orgánu policie, obecní policie nebo jiného správního orgánu, který učinil oznámení o přestupku podle § 73, jej příslušný správní orgán bez zbytečného odkladu informuje o způsobu vyřízení věci.

(4) Byl-li přestupek vykazující znaky užití násilí v rodině nebo partnerském vztahu spáchán na osobě mladší 18 let, nebo byla-li osoba mladší 18 let svědkem přestupku vykazujícího znaky užití násilí v rodině nebo partnerském vztahu, příslušný správní orgán o tom vyrozumí bez zbytečného odkladu orgán sociálně-právní ochrany dětí a zároveň jej informuje o všech podstatných skutečnostech, které zjistil.“.

17. V § 76 odst. 1 písm. c) a v § 86 odst. 1 písm. e) se slova „nebo je senátorem nebo poslancem, který požádal orgán příslušný k projednání přestupku o projednání přestupku v disciplinárním řízení podle jiných zákonů, anebo soudcem Ústavního soudu, který požádal orgán příslušný k projednání přestupku o projednání přestupku v kárném řízení podle jiného zákona“ zrušují.

18. V § 76 odst. 1 se za písmeno f) vkládá nové písmeno g), které zní:

„g) o totožném přestupku dříve zahájil řízení podle tohoto zákona proti téže osobě jiný správní orgán,“.

Dosavadní písmena g) až k) se označují jako písmena h) až l).

19. V § 76 odst. 3 větě druhé se slova „přímo postiženou spácháním přestupku“ nahrazují slovy „dotčenou jednáním podezřelého z přestupku“.

20. V § 76 se na konci textu odstavce 4 doplňují slova „; usnesení se pouze poznamená do spisu a osoba přímo postižená spácháním přestupku se o něm vhodným způsobem vyrozumí“.

21. V § 76 odst. 5 závěrečná část ustanovení zní:

„usnesení se oznamuje podezřelému z přestupku; správní orgán o odložení věci vyrozumí osobu dotčenou jednáním podezřelého z přestupku, je-li mu známa. Pokud by vyrozumění osoby dotčené jednáním podezřelého z přestupku bylo spojeno s neúměrnými obtížemi nebo náklady, doručí je správní orgán veřejnou vyhláškou; ustanovení § 66 se nepoužije.“.

22. V § 82 odst. 3 větě druhé a v § 97 odst. 1 větě druhé se slova „která dala souhlas se zahájením nebo pokračováním řízení“ nahrazují slovy „která má v řízení práva podle § 71“.

23. V § 82 se doplňuje odstavec 4, který zní:

„(4) Výslech svědka, který je osobou mladší 15 let, správní orgán provádí pouze v nezbytných případech; správní orgán při výslechu postupuje zvláště šetrně a současně tak, aby nebylo nutné výslech znovu opakovat. Výslechu mohou být přítomni zákonný zástupce nebo opatrovník vyslýchané osoby, nebude-li jejich přítomnost na újmu práv vyslýchané osoby. K výslechu správní orgán přibere orgán sociálně-právní ochrany dětí nebo jinou osobu mající zkušenosti s výchovou mládeže, pokud by se zřetelem na předmět výslechu a stupeň duševního vývoje vyslýchané osoby přispěla k správnému vedení výslechu.

Svědkoví, který je osobou mladší 15 let, lze klást otázky jen prostřednictvím oprávněné úřední osoby.“.

24. V § 91 odst. 2 písm. a) se slova „v působnosti Policie České republiky“ nahrazují slovy „spáchaný porušením povinnosti stanovené v nařízení obce nebo kraje“.

25. V § 91 odst. 2 písm. b) se za text „§ 3“ vkládají slova „písm. b) nebo c)“.

26. V § 92 odst. 2 písmeno i) zní:

„i) jméno, příjmení a funkce oprávněné úřední osoby, nebo služební číslo anebo identifikační číslo oprávněné úřední osoby,“.

27. V § 95 se za odstavec 1 vkládá nový odstavec 2, který zní:

„(2) Povinnost nahradit náklady řízení paušální částkou správní orgán neuloží, bylo-li o přestupku rozhodnuto příkazem na místě.“.

Dosavadní odstavec 2 se označuje jako odstavec 3.

28. V § 96 odst. 1 písm. c) se slova „a o nároku na náhradu škody nebo nároku na vydání bezdůvodného obohacení“ nahrazují slovy „, o nároku na náhradu škody nebo nároku na vydání bezdůvodného obohacení a o náhradě nákladů řízení“.

29. § 110 se včetně nadpisu zrušuje.

30. V § 111 odstavec 1 zní:

„(1) Úřední osoba oprávněná na základě vnitřního předpisu správního orgánu nebo pověření vedoucím správního orgánu k provádění úkonů správního orgánu v řízení o přestupku (dále jen „oprávněná úřední osoba“) musí prokázat odbornou způsobilost zkouškou složenou u Ministerstva vnitra, pokud nemá vysokoškolské vzdělání v magisterském studijním programu v oboru právo na vysoké škole v České republice; zajištěním zkoušky může Ministerstvo vnitra pověřit jím zřízenou státní příspěvkovou organizaci.“.

31. V § 111 se za odstavec 1 vkládá nový odstavec 2, který zní:

„(2) Oprávněná úřední osoba musí splnit požadavky podle odstavce 1 nejpozději do 18 měsíců ode dne, kdy začala provádět úkony správního orgánu v řízení o přestupku.“.

Dosavadní odstavce 2 až 5 se označují jako odstavce 3 až 6.

32. V § 111 odst. 3 větě druhé se za slovo „přestupek“ vkládá slovo „příkazem“.

33. V § 111 odst. 4 větě první se slova „věty druhé“ zrušují.

34. V § 111 odst. 5 větě druhé se číslo „90“ nahrazuje číslem „120“.

35. V § 112 odst. 9 větě druhé se slova „starší 50 let, pokud“ nahrazují slovem „, která“.

Čl. II

Přechodná ustanovení

1. Zahájená řízení o přestupku, která nebyla pravomocně skončena přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, se dokončí podle zákona č. 250/2016 Sb., ve znění účinném přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona.
2. V zahájených řízeních o přestupku, která nebyla pravomocně skončena přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, správní orgán neuloží povinnost nahradit náklady řízení paušální částkou, je-li o přestupku rozhodnuto příkazem na místě.
3. Lhůta podle § 111 odst. 2 zákona č. 250/2016 Sb., ve znění účinném ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona, se vztahuje na oprávněné úřední osoby, které začaly provádět úkony správního orgánu v řízení o přestupku po nabytí účinnosti tohoto zákona.
4. Posledním kalendářním rokem, pro který je zpracováván přehled přestupků podle § 110 zákona č. 250/2016 Sb., ve znění účinném přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, je kalendářní rok 2019.

ČÁST DRUHÁ

Změna zákona o České národní bance

Čl. III

Zákon č. 6/1993 Sb., o České národní bance, ve znění zákona č. 60/1993 Sb., zákona č. 15/1998 Sb., zákona č. 442/2000 Sb., nálezu Ústavního soudu, vyhlášeného pod č. 278/2001 Sb., zákona č. 482/2001 Sb., zákona č. 127/2002 Sb., zákona č. 257/2004 Sb., zákona č. 377/2005 Sb., zákona č. 57/2006 Sb., zákona č. 62/2006 Sb., zákona č. 230/2006 Sb., zákona č. 160/2007 Sb., zákona č. 36/2008 Sb., zákona č. 124/2008 Sb., zákona č. 254/2008 Sb., zákona č. 281/2009 Sb., zákona č. 285/2009 Sb., zákona č. 295/2009 Sb., zákona č. 145/2010 Sb., zákona č. 156/2010 Sb., zákona č. 41/2011 Sb., zákona č. 92/2011 Sb., zákona č. 136/2011 Sb., zákona č. 139/2011 Sb., zákona č. 357/2011 Sb., zákona č. 428/2011 Sb., zákona č. 227/2013 Sb., zákona č. 135/2014 Sb., zákona č. 204/2015 Sb., zákona č. 375/2015 Sb., zákona č. 377/2015 Sb., zákona č. 258/2016 Sb., zákona č. 183/2017 Sb., zákona č. 89/2018 Sb., zákona č. 111/2019 Sb. a zákona č. 277/2019 Sb., se mění takto:

1. V § 45d odst. 1 se slova „, jejíž součástí je přehled přestupků podle zákona upravujícího odpovědnost za přestupky a řízení o nich“ zrušují.
2. V § 45d se odstavec 2 zrušuje.
Dosavadní odstavec 3 se označuje jako odstavec 2.

ČÁST TŘETÍ

Změna zákona o návykových látkách

Čl. IV

V § 39 zákona č. 167/1998 Sb., o návykových látkách a o změně některých dalších zákonů, ve znění zákona č. 407/2001 Sb., zákona č. 320/2002 Sb., zákona č. 362/2004 Sb., zákona č. 74/2006 Sb., zákona č. 273/2013 Sb. a zákona č. 183/2017 Sb., se doplňuje odstavce 5, který zní:

„(5) Za přešůpek podle odstavce 2 písm. a) nebo c) lze uložit omezující opatření.“.

ČÁST ČTVRTÁ

Změna trestního zákoníku

Čl. V

V § 337 odst. 1 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění zákona č. 330/2011 Sb., zákona č. 390/2012 Sb. a zákona č. 494/2012 Sb., písmeno d) zní:

„d) opakovaně nebo soustavně se dopouští jednání, aby zmařil účel omezujícího opatření uloženého v řízení o přešůpku, které spočívá v zákazu navšřěvovat místa, kde se konají sportovní akce, nebo aby zmařil účel omezujícího opatření uloženého v řízení o přešůpku podle zákona o návykových látkách, které spočívá v zákazu navšřěvovat určená veřejně přístupná místa,“.

ČÁST PÁTÁ

Změna zákona o některých přešůpcích

Čl. VI

Zákon č. 251/2016 Sb., o některých přešůpcích, ve znění zákona č. 178/2018 Sb., se mění takto:

1. V § 5 odst. 1 se na konci písmene i) slovo „nebo“ zrušuje.
2. V § 5 se na konci odstavce 1 tečka nahrazuje slovem „, nebo“ a doplňuje se písmeno k), které zní:

„k) vnese na organizované sportovní utkání pyrotechnický výrobek nebo v místě takového utkání, cestou na takové utkání anebo cestou zpět z takového utkání pyrotechnický výrobek použije.“.

3. V § 5 odstavce 3 a 4 znějí:

„(3) Za přešůpek lze uložit pokutu

- a) do 5 000 Kč, jde-li o přešůpek podle odstavce 1 písm. h) nebo odstavce 2 písm. d),
- b) do 10 000 Kč, jde-li o přešůpek podle odstavce 1 písm. a), b), d), e), i) nebo j) anebo

- odstavce 2 písm. a) nebo e),
- c) do 20 000 Kč, jde-li o přešupek podle odstavce 1 písm. c) nebo f) anebo odstavce 2 písm. b),
 - d) do 50 000 Kč, jde-li o přešupek podle odstavce 1 písm. g) nebo odstavce 2 písm. c), nebo
 - e) od 10 000 Kč do 50 000 Kč, jde-li o přešupek podle odstavce 1 písm. k).

(4) Je-li přešupek podle odstavce 1 nebo 2, s výjimkou přešupku podle odstavce 1 písm. h) a odstavce 2 písm. d), spáchán opakovaně po nabytí právní moci rozhodnutí o přešupku podle stejného odstavce, uloží se pokuta

- a) do 15 000 Kč, jde-li o přešupek podle odstavce 1 písm. a), b), d), e), i) nebo j) anebo odstavce 2 písm. a) nebo e),
 - b) do 30 000 Kč, jde-li o přešupek podle odstavce 1 písm. c) nebo f) anebo odstavce 2 písm. b),
 - c) do 75 000 Kč, jde-li o přešupek podle odstavce 1 písm. g) nebo odstavce 2 písm. c), nebo
 - d) od 10 000 Kč do 100 000 Kč, jde-li o přešupek podle odstavce 1 písm. k).“.
4. V § 5 se za odstavec 5 vkládá nový odstavec 6, který zní:
- „(6) Pokus přešupku podle odstavce 1 písm. k) je trestný.“.
- Dosavadní odstavec 6 se označuje jako odstavec 7.
5. V § 7 odst. 7 se slova „anebo odstavce 2 písm. b)“ zrušují.
6. V § 7 odst. 8 větě druhé se slova „usnesením zastaví“ nahrazují slovy „zastaví usnesením, proti kterému se nelze odvolat“.

ČÁST ŠESTÁ ZRUŠOVACÍ USTANOVENÍ

Čl. VII

Vyhláška č. 214/2016 Sb., kterou se mění vyhláška č. 231/1996 Sb., kterou se stanoví paušální částka nákladů řízení o přešupcích, ve znění vyhlášky č. 340/2003 Sb., se zrušuje.

ČÁST SEDMÁ ÚČINNOST

Čl. VIII

Tento zákon nabývá účinnosti prvním dnem třetího kalendářního měsíce následujícího po dni jeho vyhlášení.

DŮVODOVÁ ZPRÁVA

OBEČNÁ ČÁST

1. Zhodnocení platného právního stavu, včetně zhodnocení současného stavu ve vztahu k zákazu diskriminace a ve vztahu k rovnosti mužů a žen

Dnem 1. července 2017 nabyly účinnosti zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich (dále jen „zákon č. 250/2016 Sb.“), a zákon č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích (dále jen „zákon č. 251/2016 Sb.“). Současně s nimi nabyly účinnosti zákon č. 183/2017 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich a zákona o některých přestupcích, jehož hlavním cílem bylo přizpůsobit úpravu ve zvláštních zákonech nové obecné úpravě v zákoně č. 250/2016 Sb.

Zákon č. 250/2016 Sb., který nahradil dřívější právní úpravu v zákoně č. 200/1990 Sb., o přestupcích, upravuje především podmínky odpovědnosti za přestupek, druhy správních trestů a ochranných opatření a podmínky pro jejich ukládání. Dále upravuje některá zvláštní pravidla pro postup správních orgánů v řízení o přestupku, který se jinak řídí správním řádem jako obecným procesním předpisem. Zákon č. 250/2016 Sb. byl od nabytí účinnosti novelizován dvakrát. Poprvé se tak stalo zákonem č. 173/2018 Sb., který nabyly účinnosti 1. prosince 2018 a který řešil parciální otázku odpovědnosti soudců Ústavního soudu za přestupek. Druhou změnu přinesl zákon č. 285/2018 Sb., který nabyly účinnosti 1. ledna 2019 a který se týkal projednávání přestupků příkazem na místě. V prvním případě byl předkladatelem návrhu zákona Senát, ve druhém pak skupina poslanců.

Zákon č. 251/2016 Sb. byl prozatím novelizován pouze jednou, a to zákonem č. 178/2018 Sb., kterým byla zakotvena nová skutková podstata přestupku postihující porušení povinnosti mlčenlivosti v souvislosti s trestním řízením.

S ohledem na skutečnost, že od nabytí účinnosti nové právní úpravy uplynuly více než 2 roky, bylo provedeno vyhodnocení její účinnosti. V praxi správních orgánů byly identifikovány některé problémy, které si klade za cíl odstranit předkládaná novela. Tyto problémy lze rozdělit zejména do následujících skupin:

- problémy správních orgánů (zejména orgánů územních samosprávných celků) s personálním zajištěním výkonu přestupkové agendy s ohledem na zvýšené kvalifikační požadavky podle § 111 odst. 1 zákona č. 250/2016 Sb., zejména s ohledem na požadavek vysokoškolského vzdělání,
- administrativní zatížení správních orgánů každoročním zpracováváním přehledu přestupků,
- nedostatečná ochrana soukromí a bezpečnosti osob vystupujících v řízení o přestupku, včetně zranitelných obětí,

- nedostatečná účinnost omezujících opatření s ohledem na jejich nízkou vymahatelnost,
- nedostatky v právní úpravě vzájemného poskytování informací mezi správními orgány příslušnými k řízení o přestupku a ostatními orgány veřejné moci,
- nedostatečná právní úprava ve vztahu k používání pyrotechniky v rámci sportovní akce, při cestě na sportovní akci nebo při návratu z ní.

Současná právní úprava podmínek odpovědnosti za přestupek a pravidel pro postup v řízení o přestupku nemá přímé dopady ve vztahu k zákazu diskriminace a ve vztahu k rovnosti mužů a žen. Jednotná právní úprava podmínek odpovědnosti za přestupek a pravidel pro postup v řízení o přestupku nicméně působí preventivně v tom smyslu, že brání tomu, aby při projednávání přestupků byly zvýhodňovány nebo naopak znevýhodňovány určité skupiny subjektů.

2. Odůvodnění hlavních principů navrhované právní úpravy, včetně dopadů navrhovaného řešení ve vztahu k zákazu diskriminace a ve vztahu k rovnosti mužů a žen

Návrh zákona primárně reaguje na potřeby aplikační praxe s tím, že se zaměřuje na následující oblasti:

- Zmírnění kvalifikačních požadavků na oprávněné úřední osoby

Podle navrhované právní úpravy postačí absolvování zkoušky odborné způsobilosti u Ministerstva vnitra bez nutnosti mít zároveň vysokoškolské vzdělání (osoba, která bude mít vysokoškolské vzdělání v magisterském studijním programu v oboru právo, nebude mít povinnost absolvovat zkoušku odborné způsobilosti obdobně, jako tomu je podle dosavadní právní úpravy).

Zároveň se ruší věková hranice 50 let jako jedna z podmínek pro výjimku z kvalifikačních požadavků po skončení přechodného období 31. prosince 2022. Po této době budou moci provádět úkony v řízení o přestupku kromě oprávněných úředních osob splňujících kvalifikační požadavky též oprávněné úřední osoby, které ke dni uplynutí přechodného období budou mít alespoň desetiletou praxi v projednávání přestupků a rozhodování o nich.

Rovněž se doplňuje 18měsíční období pro nově nastoupivší zaměstnance, během kterého musí splnit kvalifikační požadavky s tím, že v mezidobí mohou provádět úkony v řízení o přestupku bez splnění těchto požadavků [jde o obdobnou úpravu jako § 21 odst. 1 písm. a) zákona č. 312/2002 Sb., o úřednících územních samosprávných celků a o změně některých zákonů].

Navrhovaná právní úprava umožní docílit zvýšení kvalifikace oprávněných úředních osob v řízení o přestupku bez toho, aby byl ohrožen výkon přestupkové agendy nedostatkem úředních osob, které by splňovaly zákonem stanovené předpoklady.

- Zrušení povinnosti zpracovávat přehled přestupků

Údaje o přestupcích shromážděné během dvou let poskytnou dostatečný základ pro analýzu zvláštní části přestupkového práva. Z tohoto důvodu se navrhuje zrušit povinnost zpracovávat přehled přestupků, která podle zkušeností přináší nadměrnou administrativní zátěž pro správní orgány. Poslední přehled přestupků bude zpracován v roce 2020 za rok 2019. Statistické údaje ohledně vybraných skupin přestupků bude do budoucna možné získat z příslušných informačních systémů.

- Ochrana soukromí a bezpečnosti osob vystupujících v řízení o přestupku a náležitá procesní ochrana zranitelných obětí v tomto řízení

Navržená úprava zajištění splnění úkolu uloženého usnesením vlády ze dne 4. září 2017 č. 622 k Souhrnné zprávě za rok 2016 o plnění Akčního plánu prevence domácího a genderově podmíněného násilí na léta 2015 – 2018. Konkrétně jde o následující opatření:

- vyloučení osobních a dalších citlivých údajů osob vystupujících v řízení o přestupku z nahlížení do spisu, pokud to vyžaduje ochrana jejich soukromí nebo bezpečnosti a taková osoba o to požádá. V případě, že přístup k osobním údajům byl omezen již v předcházejícím trestním řízení o totožném skutku, bude omezen bez dalšího i v řízení o přestupku.
- navrhuje se přiznat procesní práva podle § 71 (právo nahlížet do spisu, navrhopat důkazy, klást otázky, vyjádřit se k podkladům rozhodnutí atd.) nově i osobám přímo postiženým spácháním přestupku, jejichž souhlas se zahájením nebo pokračováním v řízení se nevyžaduje s ohledem na to, že spácháním přestupku byla postižena osoba mladší 18 let nebo byl přestupek důvodem vykázání ze společného obydlí.
- stanoví se pravidla šetrného výslechu svědka mladšího 15 let.
- stanoví se informační povinnost správního orgánu vůči orgánu sociálně-právní ochrany dětí v případě, že byl přestupek vykazující znaky užití násilí v rodině nebo partnerském vztahu spáchán na osobě mladší 18 let, nebo byla-li osoba mladší 18 let svědkem takového přestupku.

- Zvýšení účinnosti omezujících opatření

Navrhovaná právní úprava si klade za cíl zvýšit vymahatelnost práva v případech, kde se ukázala dosavadní právní úprava neúčinná. Navrhuje se proto, aby opakované nebo soustavné jednání, kterého se pachatel dopouští, aby zmařil účel omezujícího opatření uloženého v řízení o přestupku, bylo trestným činem. S ohledem na zásadu proporcionality se tento následek navrhuje pouze ve vztahu k vybraným druhům omezujících opatření, a to konkrétně ve vztahu k omezujícímu opatření, které spočívá v zákazu navštěvovat místa, kde se konají sportovní akce, a omezujícímu opatření uloženému v řízení o přestupku podle zákona o návykových látkách, které spočívá v zákazu navštěvovat určená veřejně přístupná místa. V těchto případech se totiž dosavadní právní úprava ukázala neefektivní (k tomu blíže odůvodnění ve zvláštní části důvodové zprávy).

Zároveň se doplňuje úprava kontroly dodržování omezujícího opatření ze strany Policie ČR a obecní policie, pokud to je s ohledem na povahu uloženého omezujícího opatření možné (např. u omezujícího opatření spočívajícího v zákazu vstupu na veřejně přístupné místo).

- Odstranění překážek ve vzájemné komunikaci správních orgánů příslušných k projednávání přestupků a orgánů veřejné moci

Stanoví se povinnost orgánu veřejné moci (např. státní zastupitelství, soud, Vězeňská služba) poskytnout na žádost příslušného správního orgánu bez zbytečného odkladu informace potřebné k prověřování oznámení o přestupku, k projednání přestupku a k výkonu rozhodnutí. Na druhé straně se zakládá povinnost příslušného správního orgánu informovat na žádost o způsobu vyřízení věci jiný správní orgán, který učinil oznámení o přestupku (je-li to nezbytné pro činnost tohoto jiného orgánu v konkrétní věci). Uvedená opatření zefektivní spolupráci jednotlivých orgánů veřejné moci.

- Doplnění právní úpravy ve vztahu k používání pyrotechniky v rámci sportovní akce, při cestě na sportovní akci nebo při návratu z ní

Návrh zákona zavádí novou skutkovou podstatu přestupku spočívajícího v postihu používání pyrotechniky v rámci sportovní akce, při cestě na sportovní akci nebo při návratu z ní. Používání pyrotechniky během sportovních zápasů patří k častým a zároveň rizikovým projevům sportovního fandění, které vážně ohrožují lidské zdraví a majetek.

- Zohlednění dalších požadavků z praxe

Na základě požadavků z praxe se nad rámec již uvedených změn

- zakotvuje příslušnost obecního úřadu obce základního typu k projednání přestupků proti pořádku ve státní správě spáchaných porušením povinnosti stanovené v nařízení obce nebo kraje (dnes jsou příslušné k projednání těchto přestupků pouze obecní úřady obcí s rozšířenou působností)
- upravuje procesní postup, jímž správní orgán nepřipustí zastoupení na základě plné moci, pokud (obecný) zmocněnec vystupuje v řízení před správními orgány v různých věcech opětovně
- navrhuje, aby bylo ukládání náhrady nákladů řízení vyloučeno nejen u příkazu na místě, který je prvním úkonem v řízení, nýbrž i u příkazu na místě, který byl vydán v již zahájeném řízení.

- Legislativně-technické úpravy

Dalším cílem návrhu zákona je provedení nezbytných legislativně-technických úprav a dalších úprav směřujících k odstranění výkladových nejasností, které v praxi od nabytí účinnosti zákona č. 250/2016 Sb. vyvstaly (návrhy těchto změn jsou blíže popsány ve zvláštní části důvodové zprávy).

Návrh zákona nemá dopad ve vztahu k zákazu diskriminace a nebude mít žádné negativní dopady na rovné postavení mužů a žen. Podmínky odpovědnosti za přestupek a režim projednávání přestupků se řídí jednotnou regulací v podobě zákona č. 250/2016 Sb. s podpurným využitím správního řádu, přičemž návrh zákona na tom nic nemění.

3. Vysvětlení nezbytnosti navrhované právní úpravy v jejím celku

Cílem navrhovaného zákona je zohlednit zkušenosti správních orgánů s aplikací zákona č. 250/2016 Sb. Část návrhu zákona pak naplňuje úkol uložený usnesením vlády ze dne 4. září 2017 č. 622 k Souhrnné zprávě za rok 2016 o plnění Akčního plánu prevence domácího a genderově podmíněného násilí na léta 2015 – 2018.

Cílů návrhu zákona nelze dosáhnout jinak, než změnou zákona. Některé otázky je přitom třeba řešit bezodkladně. Neodkladně se jeví především řešení kvalifikačních požadavků na oprávněné úřední osoby, které je nutno upravit před uplynutím stávajícího přechodného období (tj. do 31. prosince 2022). Neodkladně se s ohledem na potřeby praxe jeví též zrušení povinnosti zpracovávat přehledu přestupků. Jako vhodné se při první možné příležitosti jeví přijmout řešení i dalších problémů popsanych v předcházející části.

S ohledem na zásadu vázanosti veřejné správy zákonem (srov. čl. 2 odst. 3 Ústavy České republiky) je nutno, aby každý postup orgánů veřejné správy měl dostatečný zákonný podklad. Navrhovaná právní úprava řeší převážně otázky, které nelze řešit jiným způsobem, než změnou zákona č. 250/2016 Sb., a to s ohledem na skutečnost, že se na ně vztahuje výhrada zákona.

4. Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy s ústavním pořádkem České republiky

Návrh zákona vychází z přirozeného požadavku garantování základních lidských práv a svobod, které mohou být omezeny pouze za podmínek v čl. 4 Listiny základních práv a svobod.

Ústavní soud v řadě svých rozhodnutí konstatoval, že jen důsledné respektování principu trestání jako ultima ratio zaručuje, že omezení základních práv jednotlivců v důsledku trestních sankcí bude možno považovat za proporcionální ve vztahu k účelu sledovanému trestním zákoníkem (viz nálezy sp. zn. IV. ÚS 469/04, I. ÚS 631/05, II. ÚS 254/08).

Ze zásady proportionality trestních sankcí vyplývá především požadavek, aby byl uložený trest přiměřený povaze a závažnosti spáchaného trestného činu a osobním, rodinným, majetkovým a jiným poměrům pachatele, jakož i dalším hlediskům uvedeným v § 39 trestního zákoníku. To však platí nejen pro oblast trestního práva stricto sensu (trestního práva soudního), ale též pro oblast trestního práva správního, neboť z ustálené judikatury vyplývá, že „*také trestání za správní delikty musí podléhat stejnému režimu jako trestání za trestné činy a v tomto*

smyslu je třeba vykládat všechny záruky, které se podle vnitrostátního práva poskytují obviněnému z trestného činu“.

Návrh zákona odpovídá rovněž požadavku vyjádřenému v čl. 2 odst. 3 Ústavy České republiky, podle něhož „*státní moc slouží všem občanům a lze ji uplatňovat jen v případech, mezích a způsoby, které stanoví zákon.*“ Totéž lze konstatovat o vztahu návrhu zákona k ustanovení čl. 2 odst. 2 Listiny základních práv a svobod [k tomu srov. nálezy Ústavního soudu ze dne 25. října 2011, sp. zn. Pl. ÚS 14/09: „*Právní úprava sankcionování trestných činů a přestupků je ve výlučné kompetenci zákonodárce a je obsažena v „obyčejných“ („podústavních“) zákonech...“*].

Návrh zákona je tedy v souladu ústavním pořádkem České republiky a v souladu s judikaturou Ústavního soudu.

5. Zhodnocení slučitelnosti navrhované právní úpravy s předpisy Evropské unie, judikaturou soudních orgánů Evropské unie nebo obecnými právními zásadami práva Evropské unie, popřípadě i legislativními záměry a návrhy předpisů Evropské unie

Návrh zákona je v souladu s předpisy Evropské unie, judikaturou soudních orgánů Evropské unie a obecnými právními zásadami.

Odpovědnost za přestupek fyzických osob a právnických osob se předpokládá v mnoha právních předpisech na úrovni Evropské unie. Jejich počet neumožňuje kompletní výčet v rámci zhodnocení souladu návrhu zákona s právem Evropské unie jako celkem.

Předmětem návrhu zákona je zejména dílčí úprava podmínek pro uplatnění jednotlivých hmotněprávních a procesních institutů. Návrh zákona nebude mít negativní dopad na plnění závazků vyplývajících z předpisů Evropské unie.

Návrh zákona je v souladu s principem loajality členských států zakotveným v čl. 4 odst. 3 Smlouvy o Evropské unii, podle něhož lze dovodit nejen pozitivní povinnost státu zajistit postih jednání, která jsou v rozporu s unijními právními akty, ale také povinnost odstranit nebo nezavádět postih, který by byl s nimi v rozporu.

Návrh zákona je v souladu s obecnými právními zásadami práva Evropské unie, mezi které řadíme především: princip formální a materiální rovnosti, princip vázanosti správy zákony, resp. právem, princip omezené volnosti správního rozhodování, princip ochrany nabytých práv a legitimního očekávání, princip proporcionality a princip odpovědnosti správy.

6. Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy s mezinárodními smlouvami, jimiž je Česká republika vázána

Návrh zákona není v rozporu s mezinárodními smlouvami, kterými je Česká republika vázána.

Návrh zákona je v souladu s Mezinárodním paktem o občanských a politických právech (vyhlášen ve Sbírce zákonů pod č. 120/1976 Sb.), který ideově vychází ze Všeobecné deklarace lidských práv (usnesení Valného shromáždění OSN ze dne 10. prosince 1948).

Návrh zákona je v souladu s Úmluvou o ochraně lidských práv z roku 1950 (Sdělení federálního ministerstva zahraničních věcí č. 209/1992 Sb.), dále jen „Úmluva“, podle jejíhož čl. 6 má každý právo, jedná-li se o jeho občanských právech nebo závazcích nebo o oprávněnosti jakéhokoli trestního obvinění proti němu, aby tato jeho věc byla spravedlivě, veřejně a v přiměřené lhůtě projednána nezávislým a nestranným orgánem zřízeným zákonem. Návrh zákona má pak úzký vztah též k čl. 7 Úmluvy, upravujícímu zásadu nullum crimen sine lege, nulla poena sine lege.

Návrh zákona je dále v souladu s Úmluvou o právech dítěte (Sdělení federálního ministerstva zahraničních věcí č. 104/1991 Sb.) a Evropskou úmluvou o výkonu práv dětí (vyhlášenou pod č. 54/2001 Sb. m. s.).

Návrh zákona principy vyplývající z uvedených mezinárodních dokumentů plně respektuje.

7. Předpokládaný hospodářský a finanční dopad navrhované právní úpravy na státní rozpočet, ostatní veřejné rozpočty, na podnikatelské prostředí České republiky, dále sociální dopady, včetně dopadů na rodiny a dopadů na specifické skupiny obyvatel, zejména osoby sociálně slabé, osoby se zdravotním postižením a národnostní menšiny, dopady na životní prostředí a dopady na bezpečnost nebo obranu státu

Návrh zákona má převážně technický charakter. Vzhledem k tomu se nepředpokládá žádný dopad na státní rozpočet ani ostatní veřejné rozpočty.

V souvislosti s návrhem zákona se nepředpokládají dopady na podnikatelské prostředí České republiky ani sociální dopady, včetně dopadů na rodiny a dopadů na specifické skupiny obyvatel, zejména osoby sociálně slabé, osoby se zdravotním postižením a národnostní menšiny. Nepředpokládají se ani dopady na životní prostředí či dopady na bezpečnost nebo obranu státu.

8. Zhodnocení dopadů navrhovaného řešení ve vztahu k ochraně soukromí a osobních údajů

V řízení o přestupku platí zásada neveřejnosti. Ve vztahu k osobě podezřelé (obviněné) ze spáchání přestupku je nezveřejňování údajů o této osobě projevem zásady presumpce nevinny. Ochrana osoby podezřelé ze spáchání přestupku trvá po dobu vedení řízení o přestupku, resp. do doby pravomocného rozhodnutí o uznání viny obviněného z přestupku.

Návrh zákona umožňuje vyloučit z nahlížení do spisu osobní a další citlivé údaje osob vystupujících v řízení o přestupku, kterými jsou zejména svědek, poškozený nebo osoba přímo postižená spácháním přestupku, pokud to vyžaduje ochrana jejich soukromí nebo bezpečnosti.

9. Zhodnocení korupčních rizik

Předkládaný návrh zákona oproti dosavadní právní úpravě korupčního rizika nijak nezvyšuje a ani s ním nejsou spojena nová korupční rizika. Návrh zákona splňuje kritéria přiměřenosti, efektivity a jednoznačné odpovědnosti. Návrh zákona nepřináší žádné nové, inovativní postupy, ale využívá stávajících ověřených postupů, které pouze dílčím způsobem doplňuje a upřesňuje.

Prostor pro korupční rizika v řízení o přestupku je obecně minimalizován zárukami, které skýtá úprava procesu projednávání přestupků. Každý úkon učiněný v řízení o přestupku musí být řádně zaprotokolován. To platí i pro veškeré podklady a důkazy. Na základě jejich důkladného posouzení pak dojde k vydání rozhodnutí ve věci. Případné excesy je možné napravit pomocí opravných a dozorcích prostředků. Z uvedeného plyne, že prostor pro jakékoliv ovlivňování řízení je minimalizován, postup správního orgánu musí být maximálně transparentní.

Návrh zákona nemá vliv na poskytování informací podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů.

ZVLÁŠTNÍ ČÁST

K části první (Změna zákona o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich)

K čl. I bodu 1 [§ 32 odst. 2 písm. b)]

V souladu se stávající výkladovou praxí, která navazuje na právní úpravu v § 20 odst. 2 zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění zákona č. 204/2015 Sb., se doplňuje výslovné pravidlo, podle něhož se promlčecí doba přerušuje doručením příkazu, pokud je prvním úkonem v řízení. Pokud je příkaz prvním úkonem v řízení, počátek nové promlčecí doby by se měl odvíjet od okamžiku, kdy se obviněný z přestupku s příkazem seznámil (tedy, kdy se dostal do jeho dispozice), a to oproti přerušování promlčecí doby vydáním rozhodnutí, jímž je obviněný z přestupku uznán vinným. Teprve doručením příkazu, který byl vydán jako první

úkon v řízení, je totiž obviněný z přestupku seznámen s obviněním proti němu. Odporovalo by pojetí institutu přerušení promlčecí doby, pokud by došlo k přerušení promlčecí doby předtím, než byl obviněný seznámen s obviněním.

Z díkce nově navrhovaného písmene b) a contrario plyne, že pokud příkaz není prvním úkonem v řízení, pak se promlčecí doba přerušuje vydáním rozhodnutí, jímž je obviněný uznán vinným, neboť příkaz je zvláštním druhem rozhodnutí.

K čl. I bodu 2 (§ 32 odst. 3)

Navrhuje se výslovně zdůraznit, že mezní tříletá nebo pětiletá promlčecí doba podle § 32 odst. 3 neběží po dobu trvání některé ze skutečností podle § 32 odst. 1 (tj. skutečností působících stavení běhu promlčecí doby). Uvedené pravidlo vyplývalo již ze stávající právní úpravy, což potvrdil závěr č. 165 ze zasedání poradního sboru ministra vnitra ke správnímu řádu a správnímu trestání ze dne 21. 9. 2018: „*Mezní promlčecí doba podle § 32 odst. 3 zákona o odpovědnosti za přestupky neběží po dobu, kdy se běh promlčecí doby staví. Při určování konce této mezní promlčecí doby je tudíž nutno přičíst dobu, po kterou trvala některá ze skutečností uvedených v § 32 odst. 1 písm. a) až d) zákona o odpovědnosti za přestupky.*“¹ V rozhodovací praxi Nejvyššího správního soudu se nicméně objevil názor odlišný, a to konkrétně v rozsudku ze dne 24. 4. 2018 č. j. 8 Afs 76/2017 - 88 (srov. zejména bod 27 a 28). Z předmětného rozhodnutí lze nepřímou dovodit, že Nejvyšší správní soud zřejmě považuje mezní promlčecí dobu za konečnou (nepřekročitelnou), přičemž do ní započítává rovněž dobu, po kterou se běh promlčecí doby staví – v podrobnostech viz citovaný závěr poradního sboru. Podle navržené úpravy by v budoucnu již neměly vznikat výkladové pochybnosti o tom, že při určování konce mezní promlčecí doby stanovené v § 32 odst. 3 je nutno přičíst dobu, po kterou trvala některá ze skutečností uvedených v § 32 odst. 1 písm. a) až d).

K čl. I bodu 3 [§ 38 písm. e)]

Pohnutka, která je přímo znakem skutkové podstaty přestupku, ovlivňuje typovou závažnost daného přestupku. V návaznosti na vyhodnocení typové závažnosti přestupku zákon určuje, které druhy správních trestů lze za jeho spáchání uložit a v jakých rozpětích (nejčastěji stanovením horní hranice sazby pokuty). Pohnutka, která je znakem skutkové podstaty přestupku, je tudíž náležitě zohledněna již samotným zákonodárcem. Její zařazení do výčtu obecných hledisek určujících povahu a závažnost přestupku je proto nadbytečné a matoucí s ohledem na zákaz dvojího přičítání téže skutečnosti. Proto se navrhuje, aby do obecných kritérií určujících povahu a závažnost přestupku byla zařazena pouze pohnutka bez dalšího.

K čl. I bodu 4 (§ 52 odst. 6)

Jedná se o reakci na podnět Policejního prezidia ČR. Kontrola dodržování omezujícího opatření ze strany obecní policie a Policie ČR by měla přispět ke zvýšení efektivity kontroly dodržování omezujícího opatření, pokud to bude s ohledem na povahu uloženého omezujícího

¹ Závěry poradního sboru ministra vnitra ke správnímu řádu a správnímu trestání jsou dostupné na <https://www.mvcr.cz/clanek/zavery-poradniho-sboru-ministra-vnitra-ke-spravnimu-radu.aspx>.

opatření možné (např. u omezujícího opatření spočívajícího v zákazu vstupu na veřejně přístupné místo). Uvedený způsob kontroly nebude naopak namísto zejména v případě omezujícího opatření spočívajícího v podrobení se vhodnému programu pro zvládnání agrese nebo násilného chování, u kterého je kontrola náležitě zajišťována předložením písemné zprávy poskytovatelem programu správnímu orgánu (stávající § 52 odst. 6). V konkrétních případech by mělo být přihlíženo i k tomu, zda je výkon kontroly ze strany obecní policie a Policie ČR praktický, efektivní a obecně vhodný.

K čl. I bodu 5 (§ 52 odst. 7)

V souladu s požadavky praxe se navrhuje zpřesnit podmínky uložení omezujícího opatření spočívajícího v povinnosti podrobit se vhodnému programu pro zvládnání agrese nebo násilného chování. Je nutno zejména vyjasnit spornou otázku, kdo má hradit náklady spojené s účastí pachatele v tomto programu. Navrhuje se, aby uvedené náklady hradil pachatel, neboť ten je povinen omezující opatření (stejně jako správní trest) strpět. Cílem navrhovaného ustanovení je hrazení nákladů pachatelem v případě, že je program poskytován za úplatu. Půjde o soukromoprávní vztah mezi pachatelem a poskytovatelem programu. Vzhledem k tomu, že úhrada nákladů za poskytování programu není předmětem řízení a jde o vztah mezi pachatelem a poskytovatelem, nikoli o vztah mezi pachatelem a správním orgánem, neuvádí se povinnost hradit náklady ve výrokové části rozhodnutí. Je však vhodné v odůvodnění rozhodnutí uvést, že pachatel předmětné náklady uhradí poskytovateli (tedy ve smyslu navrženého znění) nebo o tom pachatele jinak informovat.

Správní orgán nebude náklady spojené s účastí pachatele v programu hradit za pachatele, pokud je pachatel neuhradí, a nebude je po pachateli ani vymáhat. Pachatel náklady spojené s účastí programu uhradí přímo poskytovateli, nebude-li program poskytován bezplatně. Pokud pachatel program neabsolvuje, dopustí se přestupku spočívajícího v úmyslném nedodržení omezujícího opatření [§ 2 odst. 2 písm. h) zákona č. 251/2016 Sb.]. Pokud se pachatel programu zúčastní, ale náklady spojené se svou účastí neuhradí, pak bude poskytovatel moci po pachateli úhradu nákladů vymáhat v civilním soudním řízení.

K čl. I bodům 6, 7 a 12 [§ 60 odst. 2 písm. a), § 61 odst. 1, § 74 odst. 1 písm. d)]

S přihlédnutím k praktickým zkušenostem s uplatňováním nové právní úpravy se navrhuje změna příslušnosti takovým způsobem, že obecní úřad obce základního typu bude příslušný k projednání přestupků proti pořádku ve státní správě spáchaných porušením povinnosti stanovené v nařízení obce nebo kraje. Obdobnou dikci je nutno doplnit též do § 61 odst. 1 a § 74 odst. 1 písm. d).² Rozšířením působnosti obecního úřadu obce základního typu na projednávání přestupků proti pořádku ve státní správě spáchaných porušením povinnosti stanovené v nařízení obce nebo kraje (§ 4 odst. 1 zákona č. 251/2016 Sb.) bude moci tyto přestupky nově projednávat obecní policie příkazem na místě [půjde o přestupky v působnosti obce ve smyslu § 91 odst. 2 písm. e) zákona č. 250/2016 Sb.].³ Tyto přestupky bude moci

² Navrhovaná změna se naopak nedotýká projednávání přestupků podle § 2 a 3 zákona č. 251/2016 Sb.

³ Slovním spojením „v působnosti obce“ se rozumí působnost svěřená všem obcím, nikoliv například působnost, kterou zákon svěřuje pouze obcím s rozšířenou působností. Jde tedy především o projednávání přestupků uvedených v § 60 odst. 2 zákona č. 250/2016 Sb. Může jít však i o projednávání přestupků upravených

projednat též komise pro projednávání přestupků – k tomu srov. Závěr č. 155 ze zasedání poradního sboru ministra vnitra ke správnímu řádu a správnímu trestání ze dne 12. května 2017.⁴

K čl. I bodu 8 [§ 64 odst. 1 písm. b)]

Ustanovení § 4 odst. 6 zákona č. 250/2016 Sb. umožňuje správnímu orgánu projednat podle zákona č. 250/2016 Sb. i jednání, které má znaky přestupku příslušníka bezpečnostního sboru [§ 4 odst. 5 písm. a)] nebo osoby podléhající vojenské kázeňské pravomoci [§ 4 odst. 5 písm. b)] v případě, že se do vydání rozhodnutí o této skutečnosti nedozví. Z dikce § 4 odst. 6 je zřejmé, že takový postup nelze aplikovat v případech, jde-li o osobu během výkonu vazby, trestu odnětí svobody nebo zabezpečovací detence [§ 4 odst. 5 písm. c)].

Stávající znění § 64 odst. 1 písm. b) týkající se předání věci ovšem odkazuje na celý § 4 odst. 5, zahrnující též osobu během výkonu vazby, trestu odnětí svobody nebo zabezpečovací detence, a to s dovětkem „pokud o skutku nebylo rozhodnuto v prvním stupni“. Uvedená skutečnost může zapříčinit chybný výklad spočívající v tom, že jednání mající znaky přestupku, jehož se dopustily osoby během výkonu vazby, trestu odnětí svobody nebo zabezpečovací detence, lze předat orgánu příslušnému podle jiného zákona k projednání jen tehdy, pokud o skutku již nebylo rozhodnuto v prvním stupni. Podle § 4 odst. 6 je však vyloučeno, aby o jednání majícím znaky přestupku, jehož se dopustila osoba během výkonu vazby, trestu odnětí svobody nebo zabezpečovací detence, bylo rozhodováno správním orgánem, a proto by k předání orgánu příslušnému podle jiného zákona mělo dojít v těchto případech vždy (i když již bylo vydáno rozhodnutí v prvním stupni). Navrhované ustanovení má za cíl odstranit tyto výkladové nejasnosti.

K čl. I bodu 9 (§ 71)

Navrhuje se přiznat procesní práva podle § 71 nově i osobám přímo postiženým spácháním přestupku, jejichž souhlas se zahájením nebo pokračováním v řízení se nevyžaduje z důvodů uvedených v § 79 odst. 5 (tj. byla-li spácháním přestupku postižena osoba mladší 18 let nebo byl-li přestupek důvodem vykázání ze společného obydlí). Podle stávající úpravy platí, že v případech, kdy je vyžadován souhlas (a je dán), má osoba přímo postižená spácháním přestupku v zahájeném řízení právo nahlížet do spisu, navrhopat důkazy, klást otázky, vyjádřit se k podkladům rozhodnutí atd. Pokud se výjimečně souhlas nepožaduje, tak tato procesní práva osoba přímo postižená spácháním přestupku nemá. Tato nerovnost se návrhem odstraňuje. Navrhovaná úprava se týká zejména obětí domácího násilí. Tato osoba třeba i nedobrovolně podstupuje řízení o přestupku, nemá však stejné procesní postavení, které by měla v řízení o tomtéž přestupku, pokud by k domácímu násilí došlo bez toho, aby došlo též k vykázání.

ve zvláštních zákonech, u kterých zákon stanoví, že k jejich projednání je příslušný obecní úřad nebo obec. Obecní úřad je orgánem obce, z čehož plyne, že pokud zákon svěří projednávání vybraných přestupků do působnosti obecního úřadu, pak je svěřuje (zároveň) do působnosti obce.

⁴ Dostupný na internetových stránkách Ministerstva vnitra: <https://www.mvcr.cz/clanek/zavery-poradniho-sboru-ministra-vnitra-ke-spravnimu-radu-a-spravnimu-trestani.aspx>.

Výše uvedeným předkladatel zároveň splní úkol č. 14 obsažený v Aktualizaci Akčního plánu prevence domácího a genderově podmíněného násilí na léta 2015 – 2018, schválené usnesením vlády ze dne 4. 9. 2017 č. 622 („Legislativně upravit ochranu osobních údajů, soukromí a procesního postavení zranitelných obětí v přestupkovém řízení.“).

Dále se navrhuje vypustit slova „potřebných ke zpětvzetí souhlasu“. Tato slova se vypouští proto, aby bylo jednoznačné, že osoby, které nedávají souhlas, mají kromě jiných procesních práv uvedených v § 71 též právo na informace o řízení, aniž by tyto informace byly vázány na zpětvzetí souhlasu (pokud by informace o řízení byly vázány na zpětvzetí souhlasu, osoby, které souhlas na základě zákona nedávají, by se k nim fakticky nemohly dostat). V praxi je navíc i v případě osob, které dávají souhlas, obtížné posoudit, jaké informace jsou potřebné pro zpětvzetí souhlasu a jaké nikoli. I proto vypuštění uvedených slov zjednoduší praktickou aplikaci daného ustanovení.

K uplatňování procesních práv osobou přímo postiženou spácháním přestupku mladší 18 let je žádoucí pro úplnost uvést, že podle Závěru č. 160 ze zasedání poradního sboru ministra vnitra ke správnímu řádu a správnímu trestání ze dne 24. listopadu 2017⁵ je osoba přímo postižená spácháním přestupku oprávněna nechat se zastoupit zmocněncem (ačkoliv není účastníkem řízení), avšak souhlas se zahájením, resp. s pokračováním řízení o přestupku podle § 79 zákona č. 250/2016 Sb. může dát zmocněnec pouze na základě plné moci, která obsahuje výslovné zmocnění k takovému úkonu. Z toho lze analogicky dovodit, že osoba přímo postižená spácháním přestupku mladší 18 let (přestože není účastníkem řízení) je v rozsahu, v jakém nemá procesní způsobilost, v řízení zastupována zákonným zástupcem ve smyslu § 32 odst. 1 správního řádu, popřípadě je jí ustanoven opatrovník podle § 32 odst. 2 písm. a) téhož zákona, pokud osoba mladší 18 let nemá zákonného zástupce nebo nemůže-li ji zákonný zástupce zastupovat a nemá-li opatrovníka podle zvláštního zákona. Bylo by proti účelu právní úpravy, pokud by přiznávala osobě přímo postižené spácháním přestupku procesní práva, která by však tato osoba nemohla vykonávat. Zákonný zástupce nebo opatrovník proto budou uplatňovat procesní práva osoby přímo postižené spácháním přestupku mladší 18 let podle § 71 zákona č. 250/2016 Sb. (s výjimkou dání souhlasu se zahájením nebo pokračováním v řízení).

K čl. I bodu 10 (§ 72a)

Navrhované ustanovení zajišťuje ochranu soukromí a bezpečnosti osob vystupujících v řízení o přestupku. Předkladatel tím zároveň splní úkol č. 14 obsažený v Aktualizaci Akčního plánu prevence domácího a genderově podmíněného násilí na léta 2015 – 2018, schválené usnesením vlády ze dne 4. září 2017 č. 622 („Legislativně upravit ochranu osobních údajů, soukromí a procesního postavení zranitelných obětí v přestupkovém řízení.“).

S účinností od 1. srpna 2013 byl přijat zákon č. 45/2013 Sb., o obětech trestných činů a o změně některých zákonů (zákon o obětech trestných činů), který sjednotil do té doby

⁵ Dostupný na internetových stránkách Ministerstva vnitra: <https://www.mvcr.cz/clanek/zavery-poradniho-sboru-ministra-vnitra-ke-spravnimu-radu-a-spravnimu-trestani.aspx>.

roztržštěnou právní úpravu oblasti zacházení s oběťmi trestných činů v trestním řízení i mimo něj, včetně poskytování ochrany, pomoci a podpory těmto obětem.

V případech zejména osobních (občanských) a majetkových vztahů, kdy protiprávní jednání dosahuje intenzity přestupku a nikoli trestného činu, může být osoba vystupující v řízení ve stresu nebo pod vlivem jiných nepříznivých okolností vyvolaných protiprávním jednáním. Týká se to zejména případů partnerského nebo mezigeneračního násilí, které, ač stejně devastující, nedosahují intenzity trestného činu, tj. nenaplnují jeho skutkovou podstatu, popřípadě případů nebezpečného pronásledování (stalkingu). Ochrana soukromí osob vystupujících v řízení o přestupku, kam patří i ochrana osobních údajů, může být důležitým prostředkem, jak zabránit sekundární a opakované viktimizaci, zavražďování a odvetě. Tím bude rovněž zvýšena jejich ochota spolupracovat.

Navrhované ustanovení v návaznosti na úpravu zákona o obětech trestných činů a trestního řádu zakotvuje vyloučení osobních a dalších citlivých údajů osob vystupujících v řízení – viz nadpis hlavy IV části třetí zákona č. 250/2016 Sb. (tj. osoby přímo postižené spácháním přestupku, poškozeného, svědka, zákonného zástupce, opatrovníka nebo zmocněnce) z nahlížení do spisu, pokud to vyžaduje ochrana soukromí nebo bezpečnosti osob vystupujících v řízení. Tím se zamezí v přístupu k těmto údajům podezřelému z přestupku (obviněnému). Tato ochrana bude poskytována zejména osobám vystupujícím v případech domácího násilí. Může se však týkat též případů tzv. diváckého násilí⁶, kdy například příslušníci bezpečnostních sborů nebo pracovníci bezpečnostních agentur, popřípadě jiné osoby odpovědné za bezpečnost při sportovních akcích, kteří vystupují jako svědci, jsou ze strany pachatelů přestupků často zavražďováni. Správní orgán na základě žádosti uvedených osob v konkrétním případě posoudí, zda vyloučení taxativně stanovených údajů z nahlížení do spisu bude odůvodněno ochranou jejich soukromí nebo bezpečnosti. O žádosti o vyloučení údajů z nahlížení do spisu rozhodne správní orgán usnesením.

V případě, že přístup k osobním údajům byl omezen již v předcházejícím trestním řízení o totožném skutku, bude „automaticky“ omezen i v řízení o přestupku. O tom se učiní pouze záznam do spisu, usnesení se v daném případě nevydává.

K čl. I bodu 10 (§ 72b)

Poskytování právních služeb, mezi které patří i zastupování v řízení o přestupku, je připuštěno za podmínek stanovených zvláštními zákony (např. zákon č. 85/1996 Sb.,

⁶ Divácké násilí je společenským fenoménem, který znamená významnou a znepokojující formu narušování veřejného pořádku. Obecné vymezení pojmu divácké násilí není u nás přesně definováno. Nejčastěji je chápáno jako násilné či jinak nebezpečné chování diváků v souvislosti se sportovním utkáním. Takové jednání se může uskutečnit jak na stadionu, tak v jeho okolí, případně při dopravě a přesunu fanoušků. Základním znakem, vymezujícím projevy diváckého násilí je jednání víceméně ohraničené skupiny osob, jejíž hlavní sjednocující prvek tvoří příslušnost k určitému klubu či k reprezentaci určité země. Takové jednání je často plánované a mívá opakovaný či manifestační charakter. S diváckým násilím jsou často spjaty i další formy protiprávního chování: rasistické projevy, poškozování majetku či chování ohrožující ostatní osoby na stadionu i mimo něj, včetně např. hráčů nebo rozhodčích - rvačky, vrhání předmětů na hrací plochu, vstup na hrací plochu, používání pyrotechniky, nesportovní chování, vyhrožování, přepadení apod. V České republice se případy diváckého násilí vyskytují nejvíce v souvislosti s konáním fotbalových utkání u radikálních příznivců fotbalových klubů, tzv. hooligans.

o advokacii). Uvedená činnost je svěřena v nejširším rozsahu advokátům; v užším rozsahu též notářům, soudním exekutorům, patentovým zástupcům, daňovým poradcům, popř. dalším subjektům (srov. výčet uvedený v § 2 zákona č. 85/1996 Sb.). V oblasti správního trestání (zejména v agendě dopravních přestupků) ovšem dochází k porušování zmíněných zvláštních zákonů tím, že právní služby poskytují za úplatu, ve velkém rozsahu a dlouhodobě osoby, které k tomu nejsou oprávněny (jako tzv. obecní zmocněnci).

Tyto osoby nabízejí pachatelům přestupků své služby, jejichž cílem je vyhnout se povinnosti zaplatit pokutu za přestupek. V této souvislosti dochází mnohdy k obstrukčním praktikám a zneužívání práva, resp. k zahlcování správních orgánů množstvím (často i nesmyslných) podání. Správní orgán vzhledem k tomu mnohdy neřeší věcnou stránku přestupku, ale pouze obstrukce v řízení. Podle současné právní úpravy se taková osoba sice dopouští neoprávněného podnikání, avšak správní orgán nemá možnost ji vyloučit ze zastoupení v konkrétním řízení. Tito tzv. obecní zmocněnci způsobují i následnou zahlcenost správních soudů, včetně Nejvyššího správního soudu (o obstrukčních praktikách těchto společností se Nejvyšší správní soud hojně zmiňuje též ve své judikatuře – např. rozsudek ze dne 3. května 2017, č. j. 3 As 61/2016). K omezení tohoto negativního jevu se proto navrhuje právní úprava týkající se zmocněnců, která je obdobná jako v § 27 odst. 2 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, tedy aby správní orgán mohl u obecného zmocněnce, který zastupuje opakovaně, rozhodnout o nepřipuštění zastoupení. K zajištění přiměřenosti daného omezení se dále navrhuje, aby dopadalo pouze na zastoupení v řízení o přestupku. O nepřipuštění zastoupení se bude vydávat usnesení.

K čl. I bodu 11 [§ 74 odst. 1 písm. b)]

Navrhuje se vypustit slova „z nedbalosti“ u přestupku ublížení na zdraví, což souvisí s § 7 odst. 1 písm. b) zákona č. 251/2016 Sb.⁷ Smyslem předšetřování je zajistit podklady pro řízení o přestupku, které by obecní úřad sám mohl jen obtížně opatřit. To platí nejen u nedbalostního ublížení na zdraví, ale tím spíše u úmyslného ublížení na zdraví, kde je navíc zájem na řádném provedení řízení o přestupku o to větší vzhledem k větší společenské škodlivosti daného jednání.

K čl. I bodu 13 [§ 74 odst. 1 písm. f)]

K odstranění výkladových nejasností se doplňuje, že orgán policie neprovádí tzv. předšetřování v případě přestupku podle § 125f odst. 5 zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích (zákon o silničním provozu).

⁷ Při přípravě zákona č. 250/2016 Sb. a zákona č. 251/2016 Sb. se při formulaci § 74 zákona č. 250/2016 Sb. vycházelo ze znění skutkových podstat v zákoně č. 200/1990 Sb., ve znění před nabytím účinnosti zákona č. 204/2015 Sb. Tehdy se v § 49 zákona č. 200/1990 Sb. rozlišovalo ublížení na zdraví z nedbalosti a drobné ublížení na zdraví, což se odrazilo i v § 74. Po novelizaci zákonem č. 204/2015 Sb. již zákon č. 200/1990 Sb. obsahoval pouze skutkovou podstatu přestupku „ublížení jinému na zdraví“, tedy došlo k vypuštění drobného ublížení na zdraví a rozšíření skutkové podstaty přestupku ublížení na zdraví z nedbalosti i na úmyslné ublížení na zdraví. V zájmu zachování kontinuity právní úpravy se tato změna promítla i do § 7 zákona č. 251/2016 Sb., nicméně tato změna nebyla prozatím důsledně promítnuta do § 74 zákona č. 250/2016 Sb.

Podle § 125f odst. 5 zákona o silničním provozu, obecní úřad obce s rozšířenou působností přestupek provozovatele vozidla projedná, pouze pokud učinil nezbytné kroky ke zjištění pachatele přestupku a nezahájil řízení o přestupku a věc odložil, protože nezjistil skutečnosti odůvodňující zahájení řízení proti určité osobě, nebo řízení o přestupku zastavil, protože obviněnému z přestupku nebylo spáchání skutku prokázáno.

Obecní úřad obce s rozšířenou působností tedy k postihu provozovatele vozidla přistoupí až tehdy, když nelze zjistit a potrestat konkrétního pachatele přestupku. Přestupek provozovatele vozidla lze proto považovat za přestupek subsidiární. Správní orgán se tedy nemůže spokojit s identifikací provozovatele vozidla, jímž byl spáchán přestupek, a zahájit proti němu řízení, ale musí po pachateli přestupku aktivně pátrat, jsou-li dostatečné indicie, které by mohly vést k identifikaci přestupce. To znamená, že až tehdy, nelze-li na základě žádných důkazů či indicií zjistit skutečného řidiče v době spáchání přestupku a vést proti němu přestupkové řízení, nese odpovědnost za přestupek provozovatel vozidla, resp. správní orgán může zahájit řízení o přestupku provozovatele vozidla (k tomu srov. rozsudky Nejvyššího správního soudu sp. zn. 1 As 131/2014 - 45 ze dne 26. listopadu 2014 a sp. zn. 7 As 129/2016 - 35 ze dne 29. září 2016).

Z uvedeného plyne, že primárně za spáchaný přestupek odpovídá řidič vozidla, jehož totožnost zjišťuje obecní úřad obce s rozšířenou působností.

Pokud má orgán policie důvodné podezření, že došlo k jednání podle § 125f odst. 2 zákona č. 361/2000 Sb., nepostupuje podle § 74 zákona č. 250/2016 Sb., tj. nečiní nezbytná šetření ke zjištění osoby podezřelé ze spáchání přestupku a k zajištění důkazních prostředků nezbytných pro pozdější dokazování před správním orgánem, a věc podle § 73 zákona č. 250/2016 Sb. bez zbytečného odkladu oznámí příslušnému správnímu orgánu (obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností), který bude postupovat podle § 125f odst. 5 zákona č. 361/2000 Sb.

K čl. I bodu 14 [§ 74 odst. 1 písm. g)]

Navrhuje se vypustit ustanovení upravující působnost orgánu policie tzv. předšetřovat přestupky proti pořádku ve státní správě v působnosti Policie České republiky nebo Vojenské policie [písm. g)], neboť tato působnost je obsažena již v písmeni d), které upravuje působnost tzv. předšetřovat přestupky proti pořádku ve státní správě spáchané porušením povinnosti stanovené v nařízení obce nebo kraje.

K čl. I bodu 15 a 16 (§ 75)

K odstavci 1 a 2

Ustanovení § 75 v dosavadním znění opravňuje žádat o součinnost pouze jiné správní orgány, nikoliv jiné orgány veřejné moci všeobecně. Nelze například s patřičnou zákonnou oporou žádat o spolupráci např. státní zastupitelství, soud, Vězeňskou službu atd., ač správní orgán potřebuje informace pro přestupkové řízení. To je značný nepoměr v porovnání se zákonem č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů, trestním řádem i občanským soudním řádem, kde jsou k součinnosti povinny všechny fyzické

i právnické osoby, jakož i všechny státní orgány. Podobně správní orgány mohou např. přerušit řízení o přestupku v očekávání postihu za jiný čin v trestním řízení, nemají ovšem možnost (s náležitou oporou v zákoně) informace o trestním řízení získat. Konkrétně jsou např. státním zastupitelstvím odmítnuty informace právě s poukazem na absenci ustanovení, které by je k žádosti o informace o trestním řízení opravňovalo. Správní orgány tak jsou v možnostech zjišťování potřebných informací, a to i pro zákonem výslovně upravené úkony, omezeny. Navrhuje se proto rozšířit úpravu týkající se povinnosti poskytovat součinnost vedle správních orgánů též na ostatní orgány veřejné moci.

K odstavci 3

Návrh dále reaguje na praktické problémy orgánů činných v trestním řízení (zejména Policie ČR) v situacích, kdy mají zájem zjistit výsledek řízení provedeného na základě jejich oznámení. V trestních věcech je Policie ČR (jako orgán činný v trestním řízení) informována na základě povinnosti uložené soudům kancelářským řádem, v přestupkovém právu však neexistuje korespondující povinnost. V případech, kdy se Policie ČR táže na způsob vyřízení věci, je odmítána s ohledem na absenci zákonného titulu pro předání informace, příp. je odkazována na úpravu nahlížení do spisu, což se nejeví jako vhodné řešení. Ustanovení nemá za cíl kontrolovat správní orgán ze strany Policie ČR, jedná se o konkretizaci § 8 odst. 2 správního řádu o vzájemné spolupráci správních orgánů. Informace, které orgán policie bude žádat, se nebudou týkat statistických účelů. Půjde o informace, které orgán policie bude potřebovat pro další činnost v dané konkrétní věci. Způsobem vyřízení věci“ se rozumí poskytnutí informace v rozsahu „věc byla odložena“, „řízení o přestupku bylo zastaveno“, „přestupek byl vyřízen příkazem/uložením pokuty příkazem na místě/rozhodnutím“. Zprůchodnění výměny informací mezi Policií ČR a správními orgány umožní zkvalitnění práce Policie ČR a efektivnější vzájemnou zpětnou vazbu, pro kterou bude i explicitní zákonný základ.

K odstavci 4

Násilí v rodině mezi rodiči nebo mezi osobami, které jsou odpovědné za výchovu dítěte, je jedním z nejzávažnějších patologických a společenských jevů. Ať už je dítě svědkem nebo je v jakékoli formě násilí vystaveno přímo, obojí má silně negativní vliv na jeho další vývoj.

Návrh proto reaguje na nedostatek úpravy, která chrání dítě v pozici podezřelého či obviněného, nikoliv však v pozici osoby, na níž byl přestupek spáchán, nebo svědka. Navrhované ustanovení je projevem zvýšeného zájmu na ochraně dětí, v souladu s čl. 3 odst. 1 Úmluvy o právech dítěte, podobně jako u informační povinnosti správního orgánu v případech odložení věci u dítěte mladšího 15 let, zastavení řízení v tomtéž případě, nebo v případě zahájení řízení o přestupku mladistvého.

Výše uvedená informační povinnost je promítnutím zásady vzájemné spolupráce správních orgánů. „Podstatnými skutečnostmi“ ve smyslu návrhu jsou jakékoliv skutečnosti, které by mohly mít podle uvážení správního orgánu význam pro další činnost orgánu sociálně-právní ochrany dětí (dále jen „OSPOD“). Správní orgán vyrozumí OSPOD bez zbytečného odkladu poté, co se o těchto skutečnostech dozví (k tomu srov. zejména

§ 3 správního řádu). OSPOD po získání prvotních informací může využívat svá oprávnění podle zákona o sociálně-právní ochraně dětí a případně si pro tyto účely vyžádat další informace. Pro OSPOD má informování význam zejména v tom smyslu, aby průběžně monitoroval situaci v potenciálně „problémové“ rodině a v případě potřeby rozhodl o přijetí příslušných opatření.

Tímto ustanovením předkladatel zároveň splní úkol č. 14 obsažený v Aktualizaci Akčního plánu prevence domácího a genderově podmíněného násilí na léta 2015 – 2018, schválené usnesením vlády ze dne 4. 9. 2017 č. 622 („Legislativně upravit ochranu osobních údajů, soukromí a procesního postavení zranitelných obětí v přestupkovém řízení.“).

K čl. I bodu 17 [§ 76 odst. 1 písm. c) a § 86 odst. 1 písm. e)]

Podle § 64 odst. 1 písm. b) zákona č. 250/2016 Sb. správní orgán věc bezodkladně i v průběhu řízení předá orgánu příslušnému podle jiného zákona k projednání skutku, který má znaky přestupku osoby uvedené v § 4 odst. 4. Jde o situaci, kdy poslanec, senátor nebo soudce Ústavního soudu požádá orgán příslušný k projednání přestupku o projednání přestupku v disciplinárním nebo kárném řízení podle jiných zákonů. Vzhledem k výše uvedenému procesnímu postupu (předání věci) je důvod odložení věci spočívající v tom, že je osoba senátorem nebo poslancem anebo soudcem Ústavního soudu, který požádal orgán příslušný k projednání přestupku o projednání přestupku v disciplinárním nebo kárném řízení podle jiných zákonů, nadbytečný a matoucí, a proto se navrhuje vypustit. Shodná úprava se navrhuje též v rámci důvodů pro zastavení řízení. Projednání věci orgánem příslušným k projednání přestupku je v tomto případě skončeno již uvedeným předáním, o čemž se vydá usnesení, které se pouze poznamená do spisu. Vydávání separátního usnesení o zastavení řízení (které se rovněž pouze poznamená do spisu) se jeví jako nadbytečné.

K čl. I bodu 18 [§ 76 odst. 1 písm. g)]

V souladu s důvodem pro zastavení řízení podle § 86 odst. 1 písm. i) se navrhuje doplnit vedení správního řízení o totožném přestupku jako důvod pro odložení věci.

K čl. I bodům 19 a 21 (§ 76 odst. 3 a 5)

Návrh si klade za cíl odlišit širší pojem, kterým je osoba dotčená jednáním podezřelého z přestupku, a užší pojem, kterým je osoba přímo postižená spácháním přestupku. Osoba přímo postižená spácháním přestupku je osobou s vybranými procesními právy podle § 71. Osobou dotčenou jednáním podezřelého z přestupku může být zejména osoba, které byla způsobena škoda. Jedná se o přímou inspiraci někdejší § 66 odst. 4 zrušeného zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů. Důvody pro odložení věci podle § 76 odst. 3 (resp. odstavců 1 a 2) a § 76 odst. 5 se přitom týkají osoby dotčené jednáním podezřelého z přestupku. Naopak důvod pro odložení věci podle § 76 odst. 4 je přímo navázán na osobu přímo postiženou spácháním přestupku, která nedala souhlas k zahájení řízení nebo jej vzala zpět, a proto dojde k odložení věci.

Analogicky k § 76 odst. 3 se do § 76 odst. 5 navrhuje doplnit věta „*Pokud by vyznění osoby dotčené jednáním podezřelého z přestupku bylo spojeno s neúměrnými*

obtížemi nebo náklady, doručí je správní orgán veřejnou vyhláškou; ustanovení § 66 se nepoužije. Dále se v § 76 odst. 5 stejně jako v § 76 odst. 3 navrhuje, aby se osobě dotčené jednáním podezřelého z přestupku usnesení o odložení věci neoznamovalo, ale byla o něm pouze vyrozuměna. Jedná se tedy o zachování procesních práv osoby dotčené jednáním podezřelého z přestupku, která by měla být vyrozuměna o tom, že došlo k odložení věci. Informace o odložení věci může mít pro osobu dotčenou jednáním podezřelého z přestupku význam z hlediska jejího dalšího postupu (například, zda se obrátí se svým případným nárokem na soud apod.).

K čl. I bodu 20 (§ 76 odst. 4)

Osoba přímo postižená spácháním přestupku, o kterém zákon stanoví, že řízení o něm lze zahájit nebo v již zahájeném řízení pokračovat pouze s jejím souhlasem, je v souladu s § 79 odst. 1 a 2 vyrozumívána - vyzývána k podání souhlasu v určené lhůtě, přičemž je poučována o právních důsledcích nepodání souhlasu v určené lhůtě. Pokud osoba přímo postižená spácháním přestupku nedá souhlas se zahájením řízení o přestupku, popřípadě vezme tento souhlas zpět, vyloučí tím možnost přestupek projednat. Dosavadní právní úprava nedávala odpověď na otázku, komu se oznamuje usnesení o odložení věci podle § 76 odst. 4, a proto se navrhuje úpravu v tomto ohledu doplnit. S ohledem na povahu odkládacího důvodu se jeví jako dostačující, aby správní orgán v tomto případě vydal usnesení, které se pouze poznamená do spisu s následným vyrozuměním osoby přímo postižené spácháním přestupku. Vzhledem k tomu, že osoba přímo postižená spácháním přestupku je dostatečně poučena o následcích neudělení souhlasu, jeví se jako nadbytečné vydávat v tomto případě usnesení, které by se osobě přímo postižené spácháním přestupku oznamovalo a proti kterému by se mohla odvolat (právo podat odvolání přitom osobě přímo postižené spácháním přestupku nepřísluší ani v zahájeném řízení o přestupku).

K čl. I bodu 22 (§ 82 odst. 3 a § 97 odst. 1)

V návaznosti na přiznání procesních práv podle § 71 rovněž osobám uvedeným v § 79 odst. 5 (viz odůvodnění čl. I bodu 9) se navrhuje upravit též § 82 odst. 3 a § 97 odst. 1. Cílem je jednoznačně vyjádřit, že i právo klást otázky účastníkům řízení, svědkům a znalcům a právo uvádět nové skutečnosti nebo důkazy ve vyjádřeních vztahujících se k novým skutečnostem nebo důkazům, které obviněný uvede v odvolání nebo v průběhu odvolacího řízení, náleží všem osobám přímo postiženým spácháním přestupku, kterým jsou přiznána práva podle § 71. Není totiž věcný důvod, aby se u práv uvedených v § 82 odst. 3 a § 97 odst. 1 uplatnil odlišný režim než u práv podle § 71. Uvedenými právy tudíž nebude disponovat pouze osoba přímo postižená spácháním přestupku, která dala souhlas se zahájením nebo pokračováním řízení, nýbrž i osoba uvedená v § 79 odst. 5, jejíž souhlas není podmínkou zahájení nebo pokračování řízení, tj. v případě, že osoba přímo postižená spácháním přestupku je mladší 18 let nebo byl-li přestupek důvodem vykázání ze společného obydlí.

K čl. I bodu 23 (§ 82 odst. 4)

Článek 12 Úmluvy o právech dítěte sice ve svém odstavci 1 stanoví, že stát musí zabezpečit dítěti, které je schopno formulovat své vlastní názory, právo tyto názory svobodně

vyjadřovat ve všech záležitostech, které se jej dotýkají, přičemž se názorům dítěte musí věnovat patřičná pozornost odpovídající jeho věku a úrovni (myšleno vyspělosti), ale je třeba i v rámci zachování takového práva dítěte zvážit dopad výsledku na jeho další vývoj a případně od něj upustit.

Podle článku 12 odstavce 2 Úmluvy o právech dítěte se za tímto účelem dítěti poskytuje možnost, aby bylo vyslyšeno v každém soudním nebo správním řízení, které se jej dotýká, a to buď přímo, anebo prostřednictvím zástupce nebo příslušného orgánu, přičemž způsob slyšení musí být v souladu s procedurálními pravidly vnitrostátního zákonodárství.

Podle čl. 3 Evropské úmluvy o výkonu práv dětí, vyhlášené pod č. 54/2001 Sb. m. s., dítě, které má podle vnitrostátních předpisů schopnost chápat situaci, bude mít v řízení, které se jej týká, zaručena následující práva nebo bude mít možnost se těchto práv domáhat:

- a) dostávat příslušné informace,
- b) být konzultováno a moci vyjádřit svůj názor,
- c) být informováno o možných důsledcích vyhovění jeho názoru a o možných důsledcích jakéhokoli rozhodnutí.

Zákon č. 250/2016 Sb., stejně jako správní řád, věnují zvláštní pozornost právům a ochraně mladistvých podezřelých, prakticky se však nevěnuje ochraně dětí v pozici svědků nebo osob, na kterých byl přestupek spáchán (např. v kontextu domácího násilí). Proto se zakotvuje důraz na ochranu práv a zájmů dítěte, které by mělo být vyslyšáno jen výjimečně, např. pokud tím nebude vystaveno nátlaku či stresu ze strany podezřelého (typicky v případě násilí v rodině, kdy děti někdy slouží jako „rukojmí“ či jsou manipulovány, nuceny postavit se na něčí stranu apod.).

Protože nelze vyloučit kolizi mezi zájmem dítěte a jeho rodičů jako jeho zákonných zástupců, je nutno připustit, aby práva dítěte v řízení byla zastupována a hájena orgánem sociálně-právní ochrany dětí nebo jinou vhodnou osobou, která má zkušenosti s výchovou dítěte, a zajistit tak plnou aplikovatelnost výše uvedených práv dítěte bez rizika, že bude jakkoli ovlivňováno či zastrašováno ať ze strany pachatele nebo i vyslyšajícího, a že bude zajištěna správná komunikace s dítětem. Orgán sociálně-právní ochrany dětí nebo jiná osoba bude tak vždy vystupovat v zájmu dítěte a jeho ochrany. Výslechu mohou být přítomni zákonný zástupce nebo opatrovník, pokud jejich přítomnost nebude na újmu práv dítěte. Přítomnost zákonného zástupce a opatrovníka dítěte, který je účastníkem řízení, upravuje § 29 odst. 4 správního řádu, v případě dítěte v postavení svědka však dané ustanovení použít nelze.

Přítomnost zástupce OSPOD nebo jiné příbrané osoby se jeví v případě svědků starších 15 let jako nadbytečná. Dítě starší 15 let je způsobilé vystupovat před správním orgánem v řízení o přestupku samostatně i v případě, že je v pozici obviněného z přestupku, když účast zákonného zástupce a zástupce OSPOD na ústním jednání o přestupku mladistvého obviněného je pouze fakultativní. Obdobně by proto měl zákon nahlížet i na dítě starší 15 let, které je k ústnímu jednání o přestupku předvoláno jako svědek. Účast na ústním jednání o přestupku a podávání svědecké výpovědi správnímu orgánu by nemělo pro dítě starší 15 let představovat

nepřiměřenou psychickou zátěží, zvláště pokud podle § 867 odst. 2 občanského zákoníku se má již o dítěti starším 12 let za to, že je schopno sdělit svůj názor osobně soudu.

Norma umožní lépe brát v potaz potřeby dětí v kontextu přestupkového řízení a chránit je nebo činit opatření k jejich ochraně v případech, kdy by jinak čelily tlaku, neřešitelným dilematům či manipulaci ze strany zainteresovaných osob.

Tímto opatřením předkladatel zároveň splní úkol č. 14 obsažený v Aktualizaci Akčního plánu prevence domácího a genderově podmíněného násilí na léta 2015 – 2018, schválené usnesením vlády ze dne 4. 9. 2017 č. 622 („Legislativně upravit ochranu osobních údajů, soukromí a procesního postavení zranitelných obětí v přestupkovém řízení.“).

K čl. I bodu 24 [§ 91 odst. 2 písm. a)]

Navrhované ustanovení doplňuje rozsah oprávnění Policie ČR k projednání přestupku příkazem na místě i na přestupky spáchané porušením nařízení obce nebo kraje. Podle současné právní úpravy může Policie ČR projednat přestupek spáchaný porušením obecně závazné vyhlášky obce nebo kraje, nikoliv však už nařízení obce nebo kraje, což postrádá opodstatnění. Nemožnost projednání přestupku na místě zároveň zvyšuje administrativní zatížení jak Policie ČR, tak správních orgánů, jimž je přestupek posléze oznamován. Policii ČR se tak zároveň v tomto ohledu přiznává stejný rozsah oprávnění jako obecním policiím.

K čl. I bodu 25 [§ 91 odst. 2 písm. b)]

Stávající odkaz na celý § 3 zákona č. 300/2013 Sb., o Vojenské policii a o změně některých zákonů (zákon o Vojenské policii), zahrnuje též vojáky v činné službě podle písmene a), kteří jsou však vyňati z osobní působnosti zákona č. 250/2016 Sb. na základě § 4 odst. 5 písm. b); orgán Vojenské policie proto nemůže rozhodnout o jejich jednání, které má znaky přestupku, příkazem na místě jako o přestupku. Navrhuje se proto zpřesnit, že orgán Vojenské policie může rozhodnout o přestupku příkazem na místě pouze vůči civilním osobám, tj. osobám, které se nacházejí ve vojenských objektech a v prostoru, kde ozbrojené síly plní své úkoly nebo kde se koná vojenské cvičení nebo kde je zajišťována bezpečnost chráněné osoby, a osobám, které jsou podezřelé, že spáchaly nebo páchají trestné činy nebo přestupky proti vojákům ve vojenském objektu nebo prostoru, kde ozbrojené síly plní své úkoly nebo kde se koná vojenské cvičení, nebo trestné činy nebo přestupky spolu s vojáky nebo proti vojenskému objektu, vojenskému materiálu nebo ostatnímu majetku státu, s nímž je příslušné hospodařit Ministerstvo obrany, pokud zákon o Vojenské policii nestanoví jinak.

K čl. I bodu 26 [§ 92 odst. 2 písm. i)]

Z jazykového výkladu stávajícího ustanovení vyplývá, že oprávněná úřední osoba (včetně například policisty) je povinna na příkazový blok uvádět vždy své jméno a příjmení spolu s funkcí nebo služebním anebo identifikačním číslem. Stávající dikce tedy neumožňuje na příkazovém bloku uvádět pouze služební číslo nebo identifikační číslo oprávněné úřední osoby bez současného uvedení jejího jména a příjmení, ačkoliv zejména v případě Policie ČR se jedná o dlouhodobou praxi, která vychází z § 12 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii ČR, podle kterého je policista povinen při provádění úkonu prokázat svou příslušnost k policii služebním

stejnokrojem, služebním průkazem nebo odznakem policie, na kterých musí být zřetelně viditelné identifikační číslo. S ohledem na to, že služební nebo identifikační číslo jsou jednoznačnými identifikátory oprávněné úřední osoby, navrhuje se upravit formulaci předmětného ustanovení tak, aby umožňovala v příkazovém bloku uvádět jméno, příjmení a funkci oprávněné úřední osoby, nebo alternativně služební anebo identifikační číslo této osoby. Takový postup bude v praxi využíván zejména při vyplňování příkazových bloků „v terénu“.

K čl. I bodu 27 (§ 95 odst. 2)

Navrhuje se, aby ukládání náhrady nákladů řízení bylo vyloučeno jak u příkazu na místě, který je prvním úkonem v řízení, tak u příkazu na místě vydaném v již zahájeném řízení. Jedná se o speciální ustanovení k § 150 odst. 4 věty druhé správního řádu, která stanoví, že jestliže je vydání příkazu prvním úkonem v řízení, nelze v něm uložit povinnost nahradit náklady řízení.

Navrhovaná změna právní úpravy je v souladu s úpravou náležitostí příkazového bloku, které s náhradou nákladů řízení nepočítají (§ 92 odst. 2 zákona č. 250/2016 Sb.), přičemž vydávání samostatného rozhodnutí o nákladech řízení je procesně komplikované (proti rozhodnutí o nákladech řízení je navíc možné podat odvolání, zatímco příkaz na místě se podpisem obviněného stává pravomocným a vykonatelným rozhodnutím - § 92 odst. 1 zákona č. 250/2016 Sb.). S ohledem na minimální administrativní zátěž správního orgánu při rozhodování příkazem na místě bylo shledáno, že uložení náhrady nákladů řízení je neúčelné i v případě, kdy je příkazem na místě o přestupku rozhodnuto v průběhu řízení o přestupku.

K čl. I bodu 28 [§ 96 odst. 1 písm. c)]

Dospělý obviněný má právo podat odvolání též proti výroku o náhradě nákladů řízení. Není proto relevantní důvod pro to, aby toto právo bylo odepráno mladistvému obviněnému, v jehož prospěch odvolání podává zákonný zástupce a opatrovník mladistvého obviněného a orgán sociálně-právní ochrany dětí.

K čl. I bodu 29 (§ 110)

Povinnost vytvářet přehled přestupků byla zakotvena s účinností od 1. července 2017 s cílem získat údaje potřebné pro analýzu zvláštní části přestupkového práva, tj. jednotlivých skutkových podstat přestupků. První přehled přestupků byl zpracován v roce 2019 za rok 2018.

Přehled přestupků navazuje na tzv. výkaz přestupků, který zpracovávaly orgány obcí a krajů již podle předchozí právní úpravy, nicméně je podrobnější a zpracovávají ho všechny orgány projednávající přestupky. Přehled přestupků obsahuje údaje o projednaných přestupcích za kalendářní rok (údaje o počtu spáchaných přestupků, o výši uložených pokut, počtu zastavených řízení atp.).

Při naplňování tohoto ustanovení se v praxi projevila značná technická a administrativní náročnost celého procesu pro správní orgány zpracovávající přehled přestupků, zejména pro orgány územních samosprávných celků. Skutkové podstaty přestupků jsou dnes upraveny

ve více než 250 zákonech (z toho zhruba 100 zákonů upravuje příslušnost orgánů územních samosprávných celků k projednávání přestupků). V právním řádu je zakotveno několik tisíc samostatných skutkových podstat přestupků (více než 9 000), přičemž právní úprava přehledu přestupků předpokládá, že údaje budou vykazovány k jednotlivým skutkovým podstatám. Zpracovávání přehledu přestupků ztěžují též novelizace právních předpisů, neboť správní orgány projednávají v příslušném roce přestupky i podle znění zákona, které již mohlo být v mezidobí několikrát změněno. Z důvodu nadměrné zátěže pro správní orgány se proto navrhuje zrušit povinnost zpracovávat přehled přestupků. Poslední přehled přestupků bude zpracován v roce 2020 za rok 2019. Údaje o přestupcích shromážděné během dvou let poskytnou dostatečný základ pro další analýzu zvláštní části přestupkového práva.

V této souvislosti lze doplnit, že statistické údaje ohledně vybraných skupin přestupků bude do budoucna možné získat z příslušných informačních systémů. Jedná se například o Informační systém evidence přestupků vedený Rejstříkem trestů, v němž jsou evidovány nejčastěji páchané přestupky (přestupky proti veřejnému pořádku, občanskému soužití a majetku), Informační systém Registru živnostenského podnikání nebo registr řidičů podle zákona o silničním provozu. Lze očekávat, že do budoucna bude přibývat možností, jak získat souhrnné údaje o projednaných přestupcích i bez administrativního zatížení jednotlivých úředníků, a proto se nejeví jako potřebné zachovávat povinnost zpracovávat přehled přestupků ve stávajícím rozsahu.

K čl. I bodům 30 a 33 (§ 111 odst. 1 a 4)

V reakci na požadavky územních samosprávných celků, které poukazují na problémy při obsazování volných pracovních míst vysokoškolsky vzdělanými úředními osobami, což může ohrozit řádný výkon přestupkové agendy, se navrhuje zmírnit stávající kvalifikační požadavky. Namísto požadavku vysokoškolského vzdělání alespoň v bakalářském studijním programu doplněného zkouškou odborné způsobilosti se navrhuje vyžadovat pouze absolvování zkoušky odborné způsobilosti bez nutnosti mít zároveň vysokoškolské vzdělání. To znamená, že pokud úřední osoba nebude mít vysokoškolské vzdělání v magisterském studijním programu v oboru právo, bude jí postačovat zkouška odborné způsobilosti provedená u Ministerstva vnitra.

Oprávněná úřední osoba, která nebude splňovat podmínku alespoň 10leté praxe podle § 112 odst. 9 zákona č. 250/2016 Sb., tedy bude muset po roce 2022 absolvovat pouze zkoušku odborné způsobilosti, resp. nebude muset splňovat vysokoškolské vzdělání alespoň v bakalářském studijním programu. Navrhované zmírnění kvalifikačních požadavků je tedy ve prospěch osob, na které se výjimka podle § 112 odst. 9 zákona č. 250/2016 Sb. nevztahuje (viz odůvodnění k čl. I bodu č. 35).

V odstavci 4 se jedná o legislativně-technickou úpravu v návaznosti na změnu odstavce 1.

K čl. I bodu 31 (§ 111 odst. 2)

Navrhuje se doplnit 18měsíční přechodné období, během kterého musí oprávněná úřední osoba splnit kvalifikační požadavky, tedy dokončit již probíhající vysokoškolské vzdělání v magisterském studijním programu v oboru právo nebo absolvovat zkoušku odborné způsobilosti. Jedná se o obdobné přechodné období, jaké je stanoveno v § 21 zákona č. 312/2002 Sb., o úřednících územních samosprávných celků a o změně některých zákonů, pro splnění zkoušky zvláštní odborné způsobilosti. Tato lhůta by měla být dostatečná i pro složení zkoušky odborné způsobilosti podle zákona č. 250/2016 Sb. Nesplnění kvalifikačních požadavků v uvedené lhůtě bude znamenat, že úřední osoba nebude moci nadále provádět úkony správního orgánu v řízení o přestupku. Zákon č. 250/2016 Sb. neřeší pracovníprávní ani služebněprávní následky nesplnění kvalifikačních požadavků. Ty plynou např. ze zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů, a zákona č. 234/2014 Sb., o státní službě, ve znění pozdějších předpisů.

Pro doplnění je vhodné uvést, že navržené přechodné období se nijak nedotkne přechodného období upraveného v ustanovení § 112 odst. 9 věty první (lhůta do 31. prosince 2022). Pokud úřední osoba začala provádět úkony správního orgánu v řízení o přestupku 18 měsíců před 1. 1. 2023 nebo i dříve, kvalifikační požadavky bude muset splňovat od 1. 1. 2023. Pokud úřední osoba začala provádět úkony správního orgánu v řízení o přestupku později než 18 měsíců před 1. 1. 2023, bude muset po 1. 1. 2023 splňovat kvalifikační požadavky po uplynutí dosud zbývajících částí předmětného 18měsíčního období (např. začala-li úkony provádět 17 měsíců před 1. 1. 2023, bude jí k tomuto datu zbývat jeden měsíc ke splnění kvalifikačních požadavků).

K čl. I bodu 32 (§ 111 odst. 3)

Dikce se v souladu s ustáleným výkladem zpřesňuje tak, že výjimku z kvalifikačních požadavků splňuje osoba ukládající pokutu příkazem na místě ve smyslu § 91 a 92 zákona č. 250/2016 Sb.

K čl. I bodu 34 (§ 111 odst. 5)

Navrhované ustanovení reflektuje praxi Institutu pro veřejnou správu Praha, který byl Ministerstvem vnitra pověřen zajištěním provádění zkoušky odborné způsobilosti. Navrhuje se upravit nejzazší dobu konání opakované zkoušky, neboť často vzniká problém kapacitně naplnit termín opakované zkoušky. Uchazečům se tímto opatřením rovněž prodlouží doba na přípravu k opakované zkoušce.

K čl. I bodu 35 (§ 112 odst. 9)

Navrhuje se zrušit věková hranice 50 let jako jedna z podmínek pro výjimku z kvalifikačních požadavků. Pro splnění výjimky z kvalifikačních požadavků tedy nově bude postačovat alespoň desetiletá praxe v projednávání přestupků a rozhodování o nich. Zkušenosti z praxe potvrzují, že úřední osoby, které nejméně 10 let projednávaly přestupky a rozhodovaly o nich (popřípadě o dosavadních jiných správních deliktech), jsou díky svým letitým praktickým zkušenostem dostatečnou zárukou znalostí a kvality a není tedy nutné výjimku

z kvalifikačních požadavků stanovovat též kumulativní podmínkou věku min. 50 let. Ke zrušení věkové hranice se přistoupilo i s ohledem na potřebu zajistit personální stabilitu ve výkonu přestupkové agendy. V opačném případě by mohlo dojít k odchodu těchto zkušených pracovníků, čímž by došlo ke snížení kvality výkonu přestupkové agendy. Tento nežádoucí důsledek by byl přitom v rozporu s cílem, pro nějž se kvalifikační požadavky zaváděly, tj. zkvalitnění výkonu přestupkové agendy.

K čl. II (přechodná ustanovení)

Z důvodu právní jistoty a předvídatelnosti práva se navrhuje zakotvit přechodná ustanovení upravující použitelnost nové právní úpravy a dosavadní právní úpravy ve vztahu k probíhajícím řízením o přestupku.

Návrh zákona počítá s tím, že zahájená řízení o přestupku, která nebyla pravomocně skončena přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, se dokončí podle zákona č. 250/2016 Sb., ve znění účinném přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona. Nicméně s ohledem na účel navrhovaného § 95 odst. 2, který má vyřešit praktické problémy v případech, kdy je věc vyřizována po zahájení řízení vydáním příkazu na místě, je žádoucí zakotvit přechodné ustanovení mající za cíl, aby se povinnost nahradit náklady v tomto případě neukládala ani v řízení o přestupku zahájeném přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona (v této otázce se tedy bude postupovat podle nové právní úpravy).

Navrhuje se doplnit přechodné ustanovení, podle kterého se povinnost zpracovávat přehled přestupků bude naposledy vztahovat na rok 2019 (viz odůvodnění k čl. I bodu 29).

K části druhé (změna zákona o České národní bance)

Návrh zákona ruší povinnost zpracovávat přehled přestupků. Z tohoto důvodu je na místě zrušit i povinnost zpracovávat přehled přestupků stanovenou v zákoně o České národní bance, který upravuje pouze dílčí odlišnosti od rušeného ustanovení v zákoně o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, které se týkaly zejména některých formálních náležitostí přehledu přestupků.

K části třetí (změna zákona o návykových látkách)

Z praktických poznatků plyne nutnost aktuálně řešit problematiku nedostatečného postihu drogových deliktů, resp. drogového dealerství a s tím spojené aplikace drog na veřejně přístupných místech (např. Václavské náměstí v Praze). V případě dopadení u sebe pachatelé „schválně“ mají pouze malé množství drogy, aby nemohli být usvědčeni z některého z drogových trestných činů. V takovém případě je lze usvědčit alespoň z přestupku spočívajícího v neoprávněném přechovávání návykové látky v malém množství pro vlastní potřebu podle zákona o návykových látkách, za který lze uložit pokutu do 15 000 Kč. Pokuta (navíc často obtížně vymahatelná) však neřeší situaci, kdy tyto osoby i nadále pokračují ve své

činnosti. Uložení pokuty tedy není dostatečným nástrojem pro zamezení v dalším páchání drogových deliktů.

Omezující opatření lze uložit pouze tehdy, stanoví-li tak zákon (§ 52 odst. 2). To však zákon o návykových látkách nečiní. Proto se navrhuje zakotvit, aby za přešupek fyzické osoby spočívající v neoprávněném přechovávání návykové látky v malém množství pro vlastní potřebu a přešupek spočívající v umožnění neoprávněného požívání návykových látek osobou mladší 18 let, nejde-li o čin přísněji trestný, mohlo být kromě pokuty uloženo omezující opatření, které zakáže pachatelům vstup na vymezená náměstí, ulice, parky apod., a fakticky jim tak znemožní prodávat (a užívat) na těchto místech drogy. Uvedené rozšíření využitelnosti stávajících omezujících opatření přispěje k efektivnímu řešení palčivého problému drogové kriminality.

K části čtvrté (změna trestního zákoníku)

Ministerstvo vnitra v souvislosti se zrušením sankce zákazu pobytu upozorňovalo správní orgány na to, že problémy s kriminalitou a udržováním veřejného pořádku na území obce lze řešit pomocí stávajícího institutu omezujícího opatření, které spočívá mimo jiné v zákazu navštěvovat určená veřejně přístupná místa (náměstí, parky, ulice), nebo místa kde se konají sportovní, kulturní a jiné společenské akce (stadiony) a které je oproti zákazu pobytu vhodnějším nástrojem. Zákaz pobytu byl totiž v praxi ukládán pro celé území (správní obvod) obce, zatímco omezující opatření lze uložit s účinky pro konkrétně určené prostranství (ulici, náměstí, apod.), které je vymezeno v rozhodnutí o přešupku. Omezující opatření naplňuje kritéria proporcionality, a nevyvolává tak pochybnosti o souladu s ústavním pořádkem jako tehdejší sankce zákazu pobytu.

Aktuální zkušenosti však ukazují, že ukládání omezujících opatření není vždy funkční, neboť bez účinné hrozby – postihu za spáchání trestného činu při jejich nedodržení - nejsou na pachatelích přešupků vždy vynutitelná. Jako alternativa zrušeného správního trestu zákazu pobytu se proto navrhuje rozšířit využitelnost omezujících opatření (§ 52).

Navrhuje se proto zavést trestní postih za porušení omezujícího opatření, nicméně vzhledem k zásadě subsidiarity trestní represe se navrhuje trestní postih zaměřit pouze na nejzávažnější jevy, jmenovitě na oblast tzv. diváckého násilí, nově zaváděný přešupek používání pyrotechniky v souvislosti se sportovními utkáními (k němu viz odůvodnění k čl. VI bodům 1 až 4) a vybrané tzv. drogové přešupky podle zákona o návykových látkách (k nim viz odůvodnění k části třetí), u nichž se dosavadní nástroje jeví jako neúčinné.

Navrhuje se tedy nová skutková podstata trestného činu maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání podle § 337 trestního zákoníku, za který bude hrozit trest odnětí svobody až na dvě léta. Trestné má být podle návrhu opakované (tj. nejméně dvakrát) nebo soustavné jednání směřující ke zmaření účelu omezujícího opatření. Znak spočívající v „maření účelu omezujícího opatření“ má zabránit postihu bagatelních případů nedodržení omezujícího opatření (například osoba pouze náhodně projde místem, do nějž má zakázán vstup, aniž

by se v něm následně dopouštěla jakéhokoliv nedovoleného jednání). Ke zmaření účelu omezujícího opatření dojde typicky v situaci, kdy se pachatel dopouští protiprávního jednání, v souvislosti s nímž mu bylo omezující opatření uloženo, je-li tím současně porušeno samotné omezující opatření (např. osoba je v místě, do něž má zakázán vstup, přistižena při přechovávání drog). Trestní postih bude omezen na 1) omezující opatření spočívající v zákazu navštěvovat místa, kde se konají sportovní akce (problematika diváckého násilí a používání pyrotechniky) a 2) omezující opatření uložené v řízení o přestupku podle zákona o návykových látkách, které spočívá v zákazu navštěvovat určená veřejně přístupná místa (neoprávněné přechovávání návykové látky v malém množství pro vlastní potřebu, umožnění neoprávněného požívání návykových látek osobou mladší 18 let).

Přestupky jsou v poměru subsidiarity k trestným činům. Pokud nepůjde o trestný čin podle nově navrhovaného § 337 odst. 1 písm. d) trestního zákoníku, bude se jednat o přestupek podle stávajícího § 2 odst. 2 písm. h) zákona o některých přestupcích spočívající v úmyslném nedodržení omezujícího opatření, za který hrozí pokuta do 20 000 Kč.

K části páté (změna zákona o některých přestupcích)

K čl. VI bodům 1 až 4 [§ 5 odst. 1, 3, 4 a 6]

Používání pyrotechniky⁸ během sportovních zápasů patří k jednomu z nejrizikovějších (a zároveň častých) projevů sportovního fandění, a proto je ze strany státu i mezinárodních a národních sportovních organizací (FIFA, UEFA) požadováno takové jednání sankcionovat. Síla exploze, hlasitost výbuchu, teplota hoření až 2 000°C, možnost zahoření vybavení stadionu, popáleniny, trvalá ztráta sluchu, zraku či končetin, kouřové efekty a s tím spojené chronické zdravotní obtíže a v neposlední řadě panika – to vše jsou rizika, které pyrotechnické výrobky představují. Pravidla, která stanoví způsoby bezpečného použití pyrotechnických výrobků (minimální bezpečná vzdálenost, zákaz použití v krytých či špatně odvětrávaných prostorech, v prostorech s rizikem požáru) fakticky jakékoliv bezpečné použití ze strany fanoušků vylučují, a to jak v místech sportovní akce, tak při přesunech fanoušků, které mají většinou podobu hromadných společných pochodů. Nově navrhovaná skutková podstata zohledňuje současnou nejednotnou praxi a explicitně zakazuje použití pyrotechnických výrobků jak v rámci sportovní akce, tak právě při cestě na sportovní akci či při návratech z ní.

V praxi bude prokazování tohoto přestupku obdobné jako u trestné činnosti spjaté s projevy diváckého násilí, které se nemusí přímo vázat na samotné místo sportovní akce, ale na souvislost s návštěvou sportovní akce (viz například díkce § 76 trestního zákoníku u trestu zákazu vstupu na sportovní, kulturní a jiné společenské akce). Podmínkou spáchání tohoto přestupku přitom nemusí být to, že se fanoušek chce sportovního utkání skutečně zúčastnit a být na stadionu přímo přítomen. Postih by měl směřovat i na jedince nebo menší

⁸ Definice pyrotechnického výrobku je uvedena v § 3 písm. a) zákona č. 206/2015 Sb., o pyrotechnických výrobcích a zacházení s nimi a o změně některých zákonů. Pyrotechnickým výrobkem je výrobek obsahující výbušné látky nebo směs výbušných látek určené k produkci tepla, světla, zvuku, plynu, kouře, nebo kombinace těchto efektů pomocí samoudržujících se exotermických chemických reakcí.

skupiny, které se cíleně vyhýbají hromadným přesunům (z důvodu zvýšeného monitoringu policie) a volí jiné způsoby přesunu, při kterých se uvedeného jednání mohou dopouštět také, byť nelze samozřejmě vyloučit, že použití pyrotechniky bude hromadné.

S ohledem na rizika spojená s použitím pyrotechnických výrobků je stanoveno, že protiprávní jednání je trestné již ve stadiu pokusu (k tomu srov. § 6 zákona č. 250/2016 Sb.). Vzhledem k závažnosti daného přestupku a jeho možným následkům na zdraví nebo majetku se navrhuje výše pokuty od 10 000 Kč do 50 000 Kč a při opakovaném spáchání od 10 000 Kč do 100 000 Kč. Spodní hranice pokuty sleduje odrazující efekt pro pachatele závažného přestupku spočívajícího v používání pyrotechniky. Nižší spodní hranice, popřípadě žádná spodní hranice, by podle poznatků z praxe pachatele těchto přestupků dostatečně neodradila od jejich páchaní. Nastavená spodní hranice sleduje kromě preventivní funkce též represivní funkci, neboť tyto přestupky mají závažné dopady na zdraví a majetek, a existuje tak zvýšený zájem státu na potrestání jejich pachatelů. Lze však využít institutu mimořádného snížení výměry pokuty (§ 44 zákona č. 250/2016 Sb.) a uložit pokutu ve výši 1/5 dolní hranice stanovené zákonem. Navrhovaná spodní hranice pokuty tak nebude mít v žádném případě likvidační charakter a umožňuje zohledňovat konkrétní okolnosti případu, včetně majetkových a osobních poměrů pachatele (k tomu srov. nález Ústavního soudu ze dne 25. října 2011, sp. zn. Pl. ÚS 14/09, a nález Ústavního soudu ze dne 13. srpna 2002, sp. zn. Pl. ÚS. 3/02).

Za uvedený přestupek bude moci být vzhledem k jeho povaze uloženo omezující opatření spočívající v zákazu vstupu na sportovní stadion a na základě § 12 zákona č. 251/2016 Sb. bude tento nový přestupek proti veřejnému pořádku zapisován do evidence přestupků vedené Rejstříkem trestů, což správním orgánům umožní sledovat jeho páchaní a v případě, že bude spáchán opakovaně, za něj uložit přísnější pokutu.

K čl. VI bodu 5 (§ 7 odst. 7)

Navrhuje se zrušit odkaz na skutkovou podstatu přestupku právnické osoby, která naruší občanské soužití [§ 7 odst. 2 písm. b)]. Ustanovení § 7 odst. 7 stanoví, že řízení o tomto přestupku lze zahájit a v již zahájeném řízení pokračovat pouze se souhlasem osoby přímo postižené spácháním přestupku. Toto pravidlo se však uplatní pouze za předpokladu, že přestupek byl spáchán mezi osobami blízkými. Právnická osoba však nemá osoby blízké, a proto se jeví odkaz na skutkovou podstatu přestupku právnické osoby v tomto kontextu jako matoucí.

K čl. VI bodu 6 (§ 7 odst. 8)

Podle současné právní úpravy platí, že dojde-li k usmíření, správní orgán řízení usnesením zastaví. V daném případě však možnost podání odvolání proti usnesení postrádá význam. Vylučuje se proto možnost podat proti předmětnému usnesení odvolání.

K části šesté (zrušovací ustanovení)

Navrhuje se zrušení vyhlášky č. 214/2016 Sb., kterou se mění vyhláška č. 231/1996 Sb., kterou se stanoví paušální částka nákladů řízení o přestupcích, která provádí zrušený zákon č. 200/1990 Sb. I když se vyhláška č. 214/2016 Sb. zrušením zákona č. 200/1990 Sb. a vyhlášky č. 231/1996 Sb. fakticky stala obsoletní, z důvodu legislativní čistoty se navrhuje zrušit.

K části sedmé (účinnost)

Vzhledem k tomu, že nelze předem odhadnout rychlost legislativního procesu zejména v Parlamentu ČR a zároveň je nutno stanovit určitou nezbytnou dobu legisvakance, navrhuje se, aby zákon nabyl účinnosti prvním dnem třetího kalendářního měsíce následujícího po dni jeho vyhlášení.

V Praze dne 18. listopadu 2019

Předseda vlády:
Ing. Andrej Babiš v. r.

1. místopředseda vlády a ministr vnitra:
Jan Hamáček v. r.